

ZIEMIA (MÓJ DOM)

Grupa wiekowa: 4-latki

Czas trwania projektu: 4 tygodnie

Cele ogólne projektu:

- Budowanie wiedzy o miejscu zamieszkania (poznanie miejscowości i regionu zamieszkania, przybliżenie wybranych regionów Polski, zapoznanie z symbolami narodowymi, zapoznanie z wybranymi państwami Europy).
- Wzbogacanie dziecięcego słownika o pojęcia opisujące miejsce zamieszkania.
- Rozbudzanie zainteresowania własnym pochodzeniem, środowiskiem lokalnym, regionem zamieszkania.
- Rozbudzanie zainteresowania innymi regionami, miastami, krajami.
- Kształtowanie postawy akceptacji i tolerancji wobec innych osób.
- Kształtowanie postawy patriotycznej. Wprowadzenie do wychowania patriotycznego.
- Tworzenie warunków do samodzielnego poznawania rzeczywistości przyrodniczej poprzez obserwowanie, eksperymentowanie, eksplorowanie.
- Rozwijanie języka w aspekcie komunikacyjnym.

Główne idee:

- Jestem mieszkańcem... (nazwa miejscowości, w której mieszka dziecko) (CASUM 1).
- Jestem mieszkańcem Polski. Polska to kraj (CASUM 2).
- Jestem mieszkańcem Europy. Europa to kontynent (CASUM 3).
- Jestem mieszkańcem Ziemi. Ziemia ma siedem kontynentów. Kontynenty to duże obszary lądu otoczone morzami i oceanami (CASUM 4).
- Na Ziemi występują różne rośliny i zwierzęta. Ludzie mieszkający na Ziemi różnią się od siebie wyglądem (CASUM 5).

Fakty – ciekawostki – opinie, czyli co nauczyciel powinien wiedzieć o temacie:

- Ziemia nie ma idealnego kształtu kuli, ponieważ jest spłaszczona na biegunach. Jednak w przypadku 4-latków stosujemy uproszczenie i nie tłumaczymy dzieciom dokładnego kształtu Ziemi.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Modelem Ziemi jest globus (po łacinie globus znaczy kula). Przedstawia on dość wiernie kształt naszej planety, ale jej rozmiary są na nim wiele milionów razy mniejsze. Zwykle globusy szkolne są wykonane w skali 1: 40 000 000, a to znaczy, że odległości na globusie są 40 000 000 razy mniejsze niż odległości na Ziemi¹.
- Kontynentem nazywamy wielki ląd otoczony przez wody oceanów i mórz. Zgodnie z tą definicją Azja i Europa stanowi jeden kontynent – Eurazję. W tym projekcie będziemy traktować Europę i Azję oddzielnie. Każdy kontynent jest inny pod względem klimatu, krajobrazów, a także zamieszkujących go ludzi, roślin i zwierząt².
- Azja jest największym kontynentem świata, mieszka w niej także około 60% ludności całego świata³.
- Afryka jest drugim co do wielkości kontynentem na Ziemi. Ludność Afryki jest bardzo zróżnicowana pod względem etnicznym i językowym⁴.
- Amerykę, w odróżnieniu od Starego Świata, czyli znanych Europejczykom od starożytności kontynentów Europy, Afryki i Azji, nazwano Nowym Światem. Dzieli się ona na Amerykę Południową i Północną. Rdzenną ludność Ameryki stanowią Indianie i Inuici, a napływową głównie Europejczycy i Afrykanie⁵.
- Australia jest najmniejszym kontynentem świata. Cały kontynent stanowi jedno państwo – Związek Australijski. W Australii żyje wiele osobliwości świata zwierzęcego i roślinnego⁶.
- Antarktyda jest pustynią lodową i najzimniejszym kontynentem na Ziemi. Nie ma przynależności państwowej. Przebywają tam naukowcy i coraz częściej turyści. Świat roślin i zwierząt jest bardzo ubogi⁷.

Propozycje aranżacji przestrzeni:

W sali, w widocznym miejscu, powieszono mogą zostać mapy świata oraz Polski. Ponadto mogą pojawić się plecaki turystyczne oraz walizki. Niektóre z nich otwarte, ponieważ zawierać będą przewodniki, składane mapy, plany miejscowości, atlasy geograficzne (również rysunkowe), atlasy zwierząt i roślin oraz książki nawiązujące do podróży. Poza tym, wraz z trwaniem projektu, wybrane plecaki turystyczne i walizki będą zapełniać się przedmiotami, które, zdaniem dzieci, są niezbędne podczas każdej podróży (lornetka, aparat fotograficzny, kompas, bidon, paszport, pieniądze (zabawkowe) itp.). W drugim tygodniu zajęć pojawi się stragan z upominkami z różnych stron świata wykonanymi przez dzieci, ale również z przyniesionymi przez dzieci pamiątkami przywiezionymi z wakacji. Proponujemy pozostawić miejsce na powieszenie fotografii z wakacji, jakie przyniosą dzieci oraz na umieszczenie prac i kolaży wykonanych w trakcie trwania całego projektu.

¹ *Przyroda, witalia*, podręcznik do klasy 6 szkoły podstawowej, red. W. Kofta, Wydawnictwo WSiP, Warszawa 2007.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Centrum Badawcze na starcie⁸:

Na czas projektu Centrum Badawcze zamieni się w biuro podróży lub pracownię geografa. Już w pierwszych dniach warto w nim powiesić duże mapy, postawić globusy, położyć atlasy i przewodniki turystyczne. Na stoliku ułożone mogą być kserokopie map konturowych świata, kontynentów czy państw, gazety i czasopisma – magazyny podróżnicze, foldery reklamowe biur podróży. Warto także poprosić rodziców o przyniesienie ciekawych pamiątek z podróży, pocztówek, zdjęć.

Propozycje wycieczek badawczych i wizyt ekspertów:

- wycieczka do biura turystycznego
- wycieczka do zoo
- wycieczka do portu lotniczego albo/i lotniczej bazy wojskowej albo/i klubu lotniczego
- wizyta eksperta – podróżnika
- wizyta eksperta – przewodnika turystycznego (np. z PTTK, pilota wycieczek)
- wizyta eksperta – policjanta

Do poczytania dzieciom:

- wiersz *To ja (Oto jest przedszkolak mały...)*, autor nieznany
- Gyula Böszörményi, *Kolory ludzi*, Wydawnictwo Names
- Monika Brodowska, *Wędrówki po polskich regionach*, Wydawnictwo Sowa
- Łukasz Dębski, *Wierszownik z podróży dookoła świata*, Wydawnictwo Świat Książki
- Kim Heekyoung, *Dokąd iść? Mapy mówią do nas*, Wydawnictwo Entliczek
- Grzegorz Kasdepke, *Konkurs. Z uśmiechem o Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Literatura
- Anna Kaszubska, *Bajkowa mozaika*, Wydawnictwo G+J Polska
- David Mckee, *Elmer*, Wydawnictwo Papiilon
- Daniel Mizieliński, Aleksandra Mizielińska, *Mapy. Obrazkowa podróż po lądach, morzach i kulturach świata*, Wydawnictwo Dwie Siostry
- Izabela Oleksy-Brańska, *Dzieci krajów europejskich*, Wydawnictwo Egmont
- Marian Orłóń, Jan Tyszkiewicz, *Legandy i podania polskie, legenda O Lechu i orle białym*, Wydawnictwo PTTK Kraj
- Anna Podgórska, Joanna Myjak, *Dzieci świata. Malowanka z naklejkami*, Wydawnictwo Aksjomat

⁸ W drugim i trzecim tygodniu w Centrum będą pojawiać się nowe przedmioty, takie jak katalogi z ofertami biur turystycznych oraz materiały, z których będzie można wykonać pamiątki z różnych części świata, m.in. maski weneckie i afrykańskie, wachlarze, biżuteria itd. Ponadto pojawią się pudełka, kartony, papiery kolorowe do tworzenia własnych zabudowań.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Kinga Preibisz-Wala, Maria Deskur, *Atlas świata*, Wydawnictwo LektorKlett
- Marta Rakoczy, *Tajemnice polskich miast*, Wydawnictwo Book House
- Zofia Stanecka, *Basia i kolega z Haiti*, Wydawnictwo Egmont
- *Vipo. Olimpijskie maskotki*, Wydawnictwo Debit
- *Vipo. Pocztówka z tulipanem*, Wydawnictwo Debit
- *Vipo. W poszukiwaniu królowej*, Wydawnictwo Debit
- Łukasz Wierzbicki, *Afryka Kazika*, Wydawnictwo BIS

Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu:

- *Vipo odkrywa świat*
- Bobby McFerrin, *Circlesong six*
- Camille Saint-Saëns, *Karnawał zwierząt*
- muzyka tradycyjna z różnych stron świata
- edukacja globalna (liczne informacje na temat różnych miejsc na świecie), <<http://eduglob.zrodla.org/glowna/>> [dostęp: 21.05.2013].
- Fundacja Edukacji Międzykulturowej (informacje z zakresu edukacji międzykulturowej i wielokulturowej, liczne informacje na temat różnych miejsc na świecie, materiały edukacyjne, gry i zabawy dla dzieci, prezentacje multimedialne, zbiory fotografii), <<http://www.miedzykulturowa.org.pl/cms/co-slychac.html>> [dostęp: 21.05.2013].
- KULA – Kultura dzieci w sieci (portal kierowany dla dzieci; liczne informacje i materiały poświęcone wybranym miastom Polski – bajki, legendy, opisy miast, kolorowanki), <<http://www.kula.gov.pl/>> [dostęp: 21.05.2013].
- Europa.eu (informacje o Unii Europejskiej dla dzieci, młodzieży i nauczycieli), <http://europa.eu/index_pl.htm> [dostęp: 21.05.2013].
- Adam Waclawski, Katarzyna Bayer, *Sen Adasia*, [w]: Katarzyna Bayer, Weronika Styczyńska, *Kinezyjologia w zabawie*, Wydawnictwo AKORD

TYDZIEŃ 1

W pierwszym tygodniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu pobudzenie zainteresowania tematem oraz pokazanie nauczycielowi stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci.

Podczas tego tygodnia dzieci pomagają nauczycielowi dekorować salę, tworzyć Centrum Badawcze, budują kącik czytelniczy, przeglądają książki, słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, wykonują prace plastyczne zainspirowane tematem projektu, zapoznają się z piosenką.

W tym tygodniu pojawia się w sali beczka słów, a dzieci z pomocą nauczyciela budują siatkę pytań. Jednocześnie nauczyciel autonomicznie dokonuje wyboru pozostałych form aktywności dzieci z poniższej tabeli. Zadania w tabelach 1 i 3 zostały uporządkowane według dziesięciu modułów: język, matematyka, badanie, konstrukcje, formy plastyczne, muzyka, teatr, ruch, zdrowie, współpraca.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 1. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w pierwszym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	1.1, 3	<ul style="list-style-type: none"> Zadaje pytania związane z tematyką zajęć. 	<p>Tworzenie siatki pytań Nauczyciel pyta, co interesuje dzieci i czego chciałoby się dowiedzieć o Ziemi – miejscu, w którym żyją i mieszkają. Następnie zapisuje informacje.</p>	<p>Element obowiązkowy realizowany trzeciego lub czwartego dnia trwania projektu. W centrum arkusza nauczyciel zapisuje wyrażenie ZIEMIA – MÓJ DOM, a dookoła pytania zadawane przez dzieci (słowa/zdania oraz symbole). Warto obok pytania zapisać imię autora.</p>	<p>Arkusz szarego papieru, pisaki.</p>
JĘZYK	1.1, 3	<ul style="list-style-type: none"> Podczas wypowiedzi używa wyrażeń z beczki słów. 	<p>Beczka słów Nauczyciel zapisuje nowe dla dzieci wyrazy (słowa z symbolami) związane z tematem projektu. Odbywa się to przez cały czas trwania projektu. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających mowę czynną i bierną dzieci.</p>	<p>Element obowiązkowy Nowe wyrazy można zapisywać na kolorowych kartkach i przykleić je do beczki. Przykładowe słowa: miasto, wieś, świat, kontynent, morze, ocean, Ziemia, Europa, Ameryka Północna, Ameryka Południowa, Azja, Afryka, Australia i Oceania, Antarktyda, Polska, Polak, Polka, hymn narodowy, godło, Unia Europejska.</p>	<p>Duży arkusz szarego papieru z naszkicowaną beczką, różnokolorowe kartki, pisaki.</p>
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	1.1, 3, 9.2, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje drogę, jaką pokonuje z domu do przedszkola. Opisuje swoją drogę z domu do przedszkola. 	<p>Moja droga z domu do przedszkola Dzieci rysują swoją drogę do przedszkola, a następnie opowiadają o niej – w jaki sposób do niego docierają, jakie miejsca mijają, kogo spotykają itp.</p>	<p>Trasy pokonywane przez dzieci można zaznaczyć – rysując pisakami, zaznaczając sznurkami – na planie miejscowości, w której jest przedszkole. Jeśli dziecko mieszka poza tą miejscowością, jego dom można zaznaczyć poza obszarem planu. Przy tej okazji można sprawdzić, czy dzieci znają swoje adresy zamieszkania.</p>	<p>Kartki formatu A4, kredki.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3, 9.2, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje miejscowość, w której mieszka. Posługuje się nazwą miejscowości. Opisuje, co przedstawia rysunek – nazywa prezentowane przez siebie elementy. 	<p>Moja miejscowość Dzieci za pomocą rysunku prezentują miejscowości, w których mieszkają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwracają uwagę na miejsca charakterystyczne albo/i warte zobaczenia, osoby, które można w niej spotkać oraz co można w niej robić; – prezentują rysunki i opowiadają o nich, podają nazwy miejscowości, nazywają miejsca, osoby, przedmioty. 	Jeśli rysunki dotyczą tej samej miejscowości, można połączyć je ze sobą i stworzyć z nich kolaż. Dzieci mogą wzajemnie zgadywać, co lub kogo przedstawiają prace narysowane przez inne dzieci.	Kredki, kartki z bloku technicznego formatu A3.
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3, 15.3, 15.4	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje Polskę na prezentowanych mapach. Przykleja/rysuje poszczególne elementy na mapie Polski. Rysuje flagę oraz godło Polski. 	<p>Mapa Polski Dzieci oglądają różne mapy Polski (mapę fizyczną, polityczną, atlas drogowy itp.). Nauczyciel zadaje pytania: <i>Co możecie powiedzieć o Polsce? Jak wygląda Polska? Kto ją zamieszkuje?</i> Po rozmowie dzieci wypełniają karty pracy – zaznaczają na mapie konturowej (za pomocą przygotowanych symboli, plasteliny oraz samodzielnie wykonując rysunki) Morze Bałtyckie, góry, jeziora, rzeki, pola, lasy. Dla uzupełnienia można poprosić dzieci o wskazanie Warszawy na mapie (przyklejenie czerwonej kropki) oraz miejscowości, w której mieszkają.</p>	Nauczyciel nie ingeruje (nie komentuje, nie poprawia) wypowiedzi dzieci. Ćwiczenie to służy poznaniu wiedzy wyjściowej dzieci. Każde dziecko pracuje indywidualnie nad kartą pracy. Nauczyciel może grupowo podawać wskazówki przy dużej mapie, ponieważ temat jest dla dzieci bardzo wymagający i abstrakcyjny. Do wypełnienia można wykorzystać kartę pracy nr 1. Propozycje oznaczeń: obszar Morza Bałtyckiego – wyklejenie plasteliną, góry – brązowe trójkąty, jeziora mazurskie – plastelina, rzeki – rysowanie po śladzie, lasy – zielone trójkąty lub zielone prostokąty, Warszawa – czerwona kropka itp.	Mapy Polski (różnego typu), poszczególne symbole dla każdego dziecka, kleje, kredki, plastelina, karty pracy nr 1.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	1.1, 3, 14.3, 15.3	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada, o czym jest wiersz. Maluje wybrane miejsce w Polsce. Opowiada o Polsce. 	<p>Krajobrazy Polski</p> <p>Dzieci słuchają wiersza <i>Polskie krajobrazy</i> Stanisława Karaszewskiego, a następnie rozmawiają na temat jego treści. Po wysłuchaniu wiersza i rozmowie zadaniem dzieci jest namalowanie wybranego krajobrazu (miejsca) Polski. Po pracy następuje połączenie prac i stworzenie kolażu.</p>	Przywołując podany wiersz, dobrze jest poruszyć temat zwierząt zamieszkujących obszar Polski. Można przygotować fotografie/rysunki zwierząt występujących w wierszu i wraz z dziećmi przyporządkować nazwę do sylwety zwierzęcia oraz naśladować wydobywane przez nie odgłosy.	Wiersz <i>Polskie krajobrazy</i> Stanisława Karaszewskiego, kartki formatu A3, farby, pędzle.
JĘZYK	1.1, 3, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje wygląd globusa. Rozumie, że globus to pomniejszony model Ziemi. 	<p>Ziemia a ziemia</p> <p>W widocznym dla dzieci miejscu nauczyciel stawia doniczkę z ziemią i globus. Prosi dzieci o uważne przyjrzenie się im, nazwanie i określenie, co je łączy, a co różni. To zadanie ma na celu pokazanie dzieciom, że jedno słowo może oznaczać wiele rzeczy (ziemia/Ziemia = gleba i planeta).</p>	Jako ciekawostkę można zainicjować zabawę w wyszukiwanie słów, które mają więcej niż jedno znaczenie.	Doniczka z ziemią, globus.
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje portret wybranego mieszkańca kuli ziemskiej. Opisuje wybranych mieszkańców świata. 	<p>Mieszkańcy świata</p> <p>Nauczyciel recytuje wiersz <i>To ja</i>. Następnie rozmawia z dziećmi na temat jego treści. Zadaje pytanie: <i>Jakich ludzi odnajdziemy na świecie (na kuli ziemskiej)? Narysujcie, jak wyglądają.</i> Zadaniem dzieci jest narysowanie swoich wyobrażeń na temat mieszkańców kuli ziemskiej.</p>	W trakcie czytania wiersza dzieci mogą pokazywać poszczególne części ciała. Należy pozwolić dzieciom rysować według ich własnego pomysłu. Na zakończenie nauczyciel może pokazać fotografie przedstawiające wygląd charakterystyczny dla mieszkańców różnych rejonów świata.	Wiersz <i>To ja</i> , kredki, kartki formatu A4.
JĘZYK	7.2, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Odgaduje zwierzę i odszukuje je na fotografii. Na podstawie zdjęcia opisuje zwierzę. Naśladowuje dźwięki wydobywane przez zwierzęta. Dzieli wyrazy na sylaby. Wyklaskuje liczbę sylab w wyrazach. 	<p>Zwierzęce kalambury</p> <p>Każde dziecko otrzymuje fotografię zwierzęcia (nie może ujawnić innym dzieciom, jakie ma zwierzę). Za pomocą opisu słownego (np.: <i>Ma duże uszy i trąbę.</i>) lub ruchu prezentuje zwierzę. Reszta dzieci zgaduje, o jakie zwierzę chodzi. Dzieci dzielą nazwy zwierząt na sylaby i wyklaskują ich liczbę. Następnie naśladowują dźwięki wydobywane przez poszczególne zwierzęta.</p>	Treść zagadek można znaleźć w internecie. Przywołując gotowe zagadki, można rozłożyć na podłodze/stole fotografie zwierząt, spośród których dzieci będą wyszukiwać to zwierzę, o którym mowa w zagadce.	Treść zagadek, fotografie wybranych zwierząt.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	14.4, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Nazywa środki transportu. Dzieli wyrazy na sylaby. Określa liczbę sylab w wyrazach poprzez ułożenie odpowiedniej liczby kartoników. 	<p>Środki transportu – ćwiczenia artykulacyjne</p> <p>Na dywanie są rozłożone obrazki ze środkami transportu (np. autobus, autokar, rower, motor, auto (samochód), pociąg, samolot, statek, trolejbus itd.) Wybrane dzieci nazywają poszczególne pojazdy, dzielą wyrazy na sylaby, a następnie pod obrazkiem układają tyle białych kartoników, ile jest sylab w wyrazie.</p>	<p>Przed zajęciami należy przygotować prostokątne białe kartoniki. Dobrze jest, aby ćwiczenie to poprzedzała zabawa – środki transportu. Ćwiczenie to można wykonać na tablicy interaktywnej. Zamiast układać kartoniki, dzieci mogą rysować prostokąty.</p>	<p>Białe, prostokątne kartoniki tej samej wielkości, obrazki ze środkami transportu.</p>
MATEMATYKA, JĘZYK	13.1, 13.5	<ul style="list-style-type: none"> Układa sznurki według długości. Określa długość sznurków. Stosuje określenia: długi – krótki, dłuższy – krótszy, długi – dłuższy – najdłuższy, krótki – krótszy – najkrótszy. 	<p>Długi – krótki</p> <p>Nauczyciel rozkłada obok siebie kilka sznurków – każdy w innym kolorze i o różnej długości. Proponowane aktywności:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazanie najkrótszego i najdłuższego sznurka; odszukanie sznurków o tej samej długości; porównywanie ze sobą dwóch sznurków; układanie sznurków od najkrótszego do najdłuższego i na odwrót. 	<p>Jeśli zabawa spodoba się dzieciom, można rozdać im po kilka sznurków, aby samodzielnie spróbowały je ułożyć, np. od najkrótszego do najdłuższego.</p>	<p>Szurki różnej długości i różnego koloru.</p>
JĘZYK, MATEMATYKA	3.1, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Poznaje różne rodzaje domów. Klasyfikuje przedmioty (domy) według rodzaju. Wypowiada się na forum. 	<p>Domy</p> <p>Dzieci oglądają ilustracje przedstawiające różne rodzaje domów. Próbuje je nazwać lub opisać, jeśli nie znają nazwy. Nauczyciel opowiada o charakterystycznych domach mieszkańców różnych miejsc na Ziemi. Następnie nauczyciel rozdaje dzieciom karty (na których są fragmenty domów, które oglądały i poznawały). Zadaniem dzieci jest znalezienie w sali osoby (lub osób), która również ma część ilustracji i złożenie jej w całość. Stojąc w grupach, dzieci kończą zdanie: <i>Mieszkamy w...</i> (nazwa domu).</p>	<p>Podczas kończenia zdania <i>Mieszkamy w...</i> dzieci powinny przed sobą rozłożyć ilustracje, aby reszta mogła zaobserwować wygląd ich domu. Ilustracje powinny być pocięte na dwa lub trzy elementy, prostym cięciem.</p>	<p>Ilustracje domów (dom jednorodzinny, blok mieszkalny, tipi, namiot, igloo, szałas). Karty z fragmentami ww. ilustracji – dla każdego dziecka po jednym fragmencie.</p>
FORMY PLASTYCZNE	9.2	<ul style="list-style-type: none"> Wytycza i zaznacza trasę podróży. Dobiera środki transportu odpowiednie do wyznaczonej trasy. 	<p>Z miejsca na miejsce – planowanie podróży</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji wydrukowane mapy fizyczne Polski, Europy oraz świata, na których mogą zaznaczać trasy podróży, które chciałyby pokonać (rysując pisakiem lub zaznaczając kolorowym sznurkiem/wełną) oraz środki transportu (wycięte lub narysowane), którymi będą się poruszać.</p>	<p>Zabawę można przeprowadzić na tablicy interaktywnej. Należy wówczas skorzystać z wybranego programu graficznego.</p>	<p>Różne mapy, kolorowe sznurki, kłębki wełny, symbole albo/i obrazki środków transportu, kolorowe pisaki.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE, JĘZYK	1.1, 3, 9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, do czego służą mapy, plany miejscowości. Wykonuje własną mapę albo/i plan miejscowości. 	<p>Tworzenie własnych map albo/i planów miejscowości</p> <p>W sali rozłożone są różnego rodzaju mapy, np. Polski, poszczególnych kontynentów, świata oraz planów miejscowości. Zadaniem dzieci jest oglądanie ich i swobodne wypowiedzianie się na temat swoich spostrzeżeń. Następnie dzieci wykonują własne mapy albo/i plany miejscowości. Mogą być one w formie rysunku, wyklejanki (wydzieranie z gazet i czasopism wybranych elementów, przyklejenie ich na kartkę i połączenie rysunkami).</p>	<p>Przy tej okazji można przedstawić dzieciom dwie propozycje książkowe: <i>Mapy. Obrazkowa podróż po lądach, morzach i kulturach świata</i> Aleksandry i Daniela Mizielińskich oraz <i>Dokąd iść? Mapy mówią do nas</i> autorstwa Kim Heekyoung.</p>	<p>Mapy, atlasy, plany miejscowości oraz w zależności od wybranej formy: kredki, farby, gazety, czasopisma (również tematyczne – podróźnicze), foldery z ofertami turystycznymi.</p>
FORMY PLASTYCZNE, JĘZYK	14.2	<ul style="list-style-type: none"> Nakleja fotografię na tekturę. Rozcina fotografię na kilka elementów. Układa puzzle. Opisuje miejsce prezentowane na puzzlach. 	<p>Puzzle</p> <p>Dzieci w grupach otrzymują fotografie przedstawiające różne miejsca na świecie/w Polsce. Nakleją je na kartki z bloku technicznego i w dowolny sposób rozcinają na mniejsze elementy (4–5 elementów). Zestaw puzzli wkładają do koperty. Po stworzeniu puzzli grupy zamieniają się nimi. Zadaniem jest ułożenie i opisanie otrzymanego obrazka. Nauczyciel zadaje pytania: <i>Co przedstawiają wasze puzzle? Co możecie powiedzieć o tym miejscu?</i> Dzieci wspólnie próbują określić, czy to, co widzą, znajduje się w Polsce czy gdzieś indziej.</p>	<p>Fotografie należy przygotować wcześniej – można wyciąć je z katalogów ofert biur turystycznych. Puzzle może porozcinać nauczyciel. Fotografie mogą również dotyczyć zwierząt i roślin oraz ludzi zamieszkujących świat.</p>	<p>Fotografie przedstawiające różne miejsca na świecie i w Polsce, wycięte z gazet, czasopism, katalogów biur turystycznych, kleje, nożyczki, kartki z bloku technicznego.</p>
MUZYKA, JĘZYK	8.1, 8.4, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Próbuje zaznaczyć (pokolorować na wskazany kolor) na mapie właściwe kontynenty. Śpiewa piosenkę. 	<p>Piosenka Zwiedzanie świata</p> <p>Zadaniem dzieci jest wysłuchanie piosenki i wskazanie, nazwanie oraz pokolorowanie (na ten sam kolor) na karcie pracy kontynentów, o których jest mowa w piosence (Afryka, Azja, Ameryka), a także wskazanie, nazwanie i pokolorowanie (innym kolorem) kontynentów, których chmurka z piosenki nie zdążyła odwiedzić (Europa, Australia i Oceania, Antarktyda). Na zakończenie dzieci uczą się piosenki.</p>	<p>Nie należy korygować i poprawiać wyborów dzieci. Ćwiczenie to ma na celu sprawdzenie wiedzy wyjściowej dzieci. Dobrze jest powtórzyć to ćwiczenie w trzecim lub czwartym tygodniu projektu.</p>	<p>Tekst piosenki (załącznik 1), karta pracy nr 2, kredki.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH, MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA	1.1, 1.2, 9.1, 9.3, 13.1, 13.5	<ul style="list-style-type: none"> • Szuka szczegółów architektonicznych. • Rozpoznaje miejsca z fotografii. • Liczy. • Mierzy długość za pomocą kroków. 	<p>Spacer po okolicy</p> <p>Dzieci idą na spacer w okolice przedszkola. Ich zadaniem podczas spaceru jest poszukiwanie ciekawych detali architektonicznych (coś, co im się spodoba) i rysowanie ich albo/i fotografowanie, liczenie wybranych elementów, np. przejeżdżających samochodów, napotkanych psów, osób/zwierząt itp. Następnym zadaniem jest odszukanie miejsc z fotografii – dzieci otrzymują fotografie miejsc/elementów znajdujących się w okolicy przedszkola. Na zakończenie nauczyciel zbiera dzieci w kole i prosi je o zmierzenie długości wybranych obiektów za pomocą kroków. Dzieci mogą wybrać przedmioty, ale muszą one być krótkie (na kilka dziecięcych kroków), np. szerokość chodnika, długość ławki.</p>	<p>Przed wyjściem na spacer należy przypomnieć o zachowaniu bezpieczeństwa. Jeśli wystąpi taka potrzeba, można podzielić dzieci na grupy do wykonywania zadań.</p>	<p>Aparaty fotograficzne, wydrukowane zdjęcia miejsc/elementów znajdujących się w okolicy przedszkola, ołówki, kartki.</p>
RUCH, TEATR, JĘZYK	5.4, 5.5, 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez ruch i wydawane dźwięki prezentuje wybrany środek transportu. 	<p>Środki transportu</p> <p>Nauczyciel naśladuje, poprzez ruch i wydobywane dźwięki, wybrane środki transportu, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samochód – wyciągnięcie rąk przed siebie (trzymanie kierownicy) i poruszanie się po wyznaczonym obszarze, – rower – dzieci kładą się na plecy, unoszą nogi i poruszają nimi, pedałując w powietrzu; – pociąg – dzieci otrzymują różnego koloru szarfy (cztery kolory) i swobodnie biegają lub chodzą po sali; na hasło „pociąg odjeżdża” – dzieci mające ten sam kolor szarfy ustawiają się jedno za drugim, tworząc cztery różne pociągi. Pociągi jadą w różne strony, ostrożnie wymijają się; słyhać, jak lokomotywa wypuszcza parę pssss i gwizdże; 	<p>Kierownicami mogą być wycięte z papieru/tektury koła, obręcze hula-hop. Zamiast nauczyciela środki transportu mogą pokazywać wybrane dzieci.</p>	<p>Szarfy w czterech kolorach.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			<p>– samolot – samolot startuje – dzieci kucają, na hasło „startujemy” podnoszą się, rozkładają szeroko ręce i poruszają się po sali z rozłożonymi ramionami; samoloty mogą wykonywać akrobacje (kręcić się wokół własnej osi, przechylać się w różne strony itp.); samolot ląduje – dzieci ponownie kucają;</p> <p>– koń – poruszanie się po sali różnym typem chodu oraz reagowanie na hasła: „wio!” (konie jadą), „prrr!” (konie zatrzymują się); naśladowanie wydawanych dźwięków przez konie (np. parskanie).</p> <p>Zadaniem dzieci jest najpierw odgadnąć, o jaki środek transportu chodzi, a następnie naśladować ruchy i dźwięki nauczyciela.</p>		
RUCH	5.4, 5.5	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje poszczególne ćwiczenia z piłką. 	<p>Zabawy z piłką</p> <p>Dzieci powtarzają prezentowane przez nauczyciela aktywności. Propozycje zabaw:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podrzucanie i łapanie piłki oburącz; – rzucanie, kopanie piłki do siebie w parach; – turlanie piłki do wskazanego miejsca, slalomem; – wykonywanie skłonów, trzymając piłkę w dłoniach; – rzut do celu (np. do wiadra, kartonu); – rzut piłki przed siebie, za siebie, w prawo, w lewo; – rzut piłki w dal (kto najdalej); – przekładanie piłki nad głową, z ręki do ręki, pod kolanem; – przeskoki przez piłkę; – slalom wokół piłek itd. 	Najbezpieczniej jest przeprowadzić tę zabawę w ogrodzie lub parku.	Różnej wielkości piłki (dla każdego dziecka po jednej).

➤ TYDZIEŃ 2

W drugim tygodniu każdego dnia dzieci zapoznają się z jedną główną ideą związaną z tematem. Odbywa się to przy użyciu materiałów edukacyjnych na tablicy multimedialnej. Nauczyciel modeluje dialog QtA. Następnie wybiera z tabeli 2 co najmniej jedną aktywność badawczą związaną z omawianą ideą.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Główna idea 1. Jestem mieszkańcem... (nazwa miejscowości, w której mieszka dziecko).

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>ziemia>1)

Na środku ekranu jest blok, w którym mieszka Tadek. Oprócz bloku widać niewielki fragment jego okolicy (m.in. parking, na którym stoją samochody oraz fragment drogi wewnętrznej). Na jednym z balkonów stoi Tadek z mamą. Chłopiec macha do dzieci. Po prawej stronie ekranu jest suwak z trzema poziomami.

Element interaktywny – suwak.

Pozycja wyjściowa suwaka – poziom pierwszy.

N: Co widzicie?

D: Widać blok. LUB Na balkonie stoi Tadek. LUB Tam mieszka Tadek.

N: Masz rację, to blok. Spróbuj nam go opisać. LUB Masz rację, na balkonie stoi Tadek. Co możesz o nim powiedzieć? LUB Ola uważa, że w tym bloku mieszka Tadek. Co o tym sądzicie?

~~Co jest wokół bloku? LUB Masz rację. Co oni robią? LUB Skąd wiesz, że oni mieszkają w tym bloku?~~

Element interaktywny – suwak (znak „-” lub kulka).

Należy przesunąć suwak na poziom drugi, aby oddalić perspektywę – następuje przejście do widoku osiedla, na którym mieszka Tadek. Blok Tadka stoi pośród innych bloków. Pomiędzy budynkami widać drogi wewnętrzne, sklep, zadaszony śmietnik, plac zabaw, a w oddali kilka domów jednorodzinnych.

N: A teraz co widzieliście?

D: Widać więcej bloków. LUB Tam jest blok Tadka. LUB Jest parking. I sklepy!

N: Co możesz powiedzieć o tych budynkach? LUB Masz dobre oko! Pośród innych bloków widać ten, w którym mieszka Tadek. Co jeszcze zauważyłeś? LUB Powiedziałaś, że widzisz duży parking oraz sklepy. Co jeszcze zauważyłaś?

~~He bloków widać? LUB W którym bloku mieszka Tadek? LUB Gdzie jest plac zabaw?~~

Element interaktywny – suwak.

Dziecko oddala perspektywę – widok na fragment planu miasta. Zaznaczony jest blok Tadka oraz ważniejsze (charakterystyczne) miejsca dla miasta: ratusz, szkoła (budynek, obok którego stoją dzieci), straż pożarna (budynek i wóz strażacki), komisariat policji (budynek i samochód policyjny), park (zieleń i drzewa), szpital (budynek i karetka pogotowia), kościół, targowisko, plac zabaw, centrum handlowe (budynek z koszem na zakupy), poczta (budynek z symbolem poczty i kopertą listową).

N: Co teraz zapamiętaliście?

D: To jest jakaś mapa. LUB Tam jest blok Tadka. LUB Widzę policję. A ja straż. LUB Są zaznaczone drogi.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

N: To dobra uwaga. Taką mapę nazywamy planem miasta. Opisz, co na niej widzisz? LUB Dobrze zauważyłeś! Na planie widać blok Tadka. Co jeszcze widziałeś? LUB Masz rację. Na planie zaznaczony jest komisariat policji oraz remiza strażacka. Opowiedz o nich. LUB Zapamiętajcie, co powiedziała Ania. Zauważyła drogi. To ważne, bo każda mapa i plan ma narysowane drogi. Co jeszcze opowiecie o tym planie?

-Jakie miejsca zaznaczono na mapie? LUB Co to za budynek, obok którego stoi radiowóz policyjny?

Główna idea 2. Jestem mieszkańcem Polski. Polska to kraj.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>ziemia>2)

Na ekranie widać plan miasta z zaznaczonym blokiem Tadka oraz z zaznaczonymi ważniejszymi (charakterystycznymi) miejscami miasta. Po prawej stronie ekranu jest suwak z czterema poziomami: poziom 1 (najbliżej „+”) – bliski widok na blok Tadka; poziom 2 – widok na osiedla Tadka; poziom 3 – widok na fragment planu miasta; poziom 4 – mapa Polski. Pozycja wyjściowa suwaka: poziom 3 Istnieje możliwość przesunięcia suwaka z powrotem do poziomu 1.

Element interaktywny – znak „-” przy suwaku.

Perspektywa oddala się po kliknięciu – przejście suwaka do poziomu 4. Na ekranie pojawia się mapa fizyczna Polski z zaznaczonymi (czarnymi kropkami) wybranymi miastami: Poznań, Kraków, Gdańsk, Wrocław oraz Toruń. Czerwoną kropką jest zaznaczona Warszawa. Tadek stoi obok Poznania.

N: Co widzicie?

D: Widać mapę. LUB To jest Polska. LUB Na mapie są kropki. LUB Tadek jest na mapie.

N: Jak myślisz, o co chodzi z tą mapą? LUB To jest mapa Polski. Powiedz nam o niej coś więcej. LUB Masz rację, widać kropki. O co tu może chodzić? LUB Tadek na mapie? Chyba chodzi ci o to, że Tadek pokazuje jakieś miasto. Co o tym sądzicie?

-Co to za mapa? LUB Co jest zaznaczone na mapie? LUB Jakie miasta są zaznaczone czarnymi kropkami?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Element interaktywny – pomarańczowa kropka w zakładce.

Zadaniem dziecka jest ustawienie pomarańczowej kropki na mapie w miejscu, w którym jest przedszkole.

Element interaktywny – kropki poszczególnych miast.

Po kliknięciu na wybraną kropkę pojawia się charakterystyczny dla miasta element oraz podpis – nazwa miasta: Poznań – trykające się koziołki, Warszawa – Syrenka Warszawska, Kraków – Smok Wawelski, Gdańsk – Stocznia Gdańska (statek i dźwigi), Toruń – toruńskie pierniki, Wrocław – mosty.

Element interaktywny – Poznań.

N: Opowiedzcie, co się stało?

D: Na mapie pojawiły się kozy. LUB One się uderzają/biją. LUB Tu jest Poznań.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

N: Masz rację, widać dwa koziołki. Opisz, jak wyglądają. LUB Powiedziałeś: uderzają albo biją. Masz na myśli, że koziołki się trykają. Wyjaśnij, dlaczego? LUB Zapamiętajcie, co powiedział Janek. Tam jest Poznań. Jak sądzisz, o co chodzi z koziołkami i Poznaniem?

Co robią koziołki? LUB Jakiego miasta symbolem są koziołki?

Element interaktywny – Gdańsk.

N: Co teraz pojawiło się na mapie?

D: Jakiś dźwig. LUB To jest nad morzem.

N: Zgadza się. Widać dźwig. Co jeszcze zauważyłeś? LUB To dobra uwaga, to miejsce znajduje się nad morzem. Co o nim myślisz?

-Jakie miasto symbolizuje dźwig ze statkiem?-

Element interaktywny – Warszawa.

N: A teraz co widzicie?

D: To syrena. LUB To Syrenka Warszawska.

N: Masz dobre oko. Na mapie pojawiła się syrena. Opisz ją. LUB Alina powiedziała, że to Syrenka Warszawska. Jak to rozumiecie?

-Co syrena trzyma w rękach? LUB W jakim mieście można ją spotkać?-

Element interaktywny – Toruń.

N: Opowiedzcie o tym.

D: Widzę ciastka. LUB To pierniki.

N: Ola powiedziała, że widzi ciastka. Opowiedzcie, co wy widzieliście. LUB Te pierniki nazywamy toruńskimi. O co chodzi z tymi piernikami?

-Dlaczego pierniki są symbolem Torunia?-

Element interaktywny – Wrocław.

N: Jak to rozumiesz?

D: Widać mosty.

N: Masz rację. Jak sądzisz, co to znaczy?

-Dlaczego mosty są charakterystyczne dla Wrocławia?-

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – Kraków.

N: Co się stało?

D: To Smok Wawelski LUB To jest dinozaur.

N: Zgadza się, to smok. Spróbuj go opisać. LUB Radek powiedział, że to dinozaur. To ciekawy pomysł. Co o tym sądzicie?

Jak wygląda ten smok? LUB Jak się nazywa? LUB Gdzie mieszka?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Pojawia się nowy ekran, a na nim widoczna jest mapa fizyczna Polski z zaznaczonymi miastami (Poznań, Warszawa, Wrocław, Kraków, Toruń, Gdańsk), rzekami (Wisła, Odra, Warta, Bug, Narew, San), jeziorami na Mazurach, górami, morzem, fragmentami pola (bale siana na łące) oraz lasami.

N: Co zauważyliście?

D: Widać rzeki. LUB I też są drzewa. LUB Ja widzę tam do góry jakieś niebieskie plamki. LUB A tam do góry jest morze.

N: Masz rację. Na mapie są zaznaczone rzeki. Co możesz o nich powiedzieć? LUB Masz dobre oko. W Polsce rosną drzewa. Powiedz o nich coś więcej. LUB Zauważyłeś niebieskie plamki. Wytłumacz, jak je rozumiesz? LUB Brawo! Polska leży nad Morzem Bałtyckim. Co możecie o nim powiedzieć?

Jakie rzeki zostały zaznaczone na mapie? LUB Te drzewa oznaczają lasy. Jakie lasy rosną w Polsce? LUB Jak jest Morze Bałtyckie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na mapie pojawiają się cienie zwierząt (zamalowane na szaro kontury zwierząt, które są w zakładce), a po prawej stronie ekranu zakładka ze zwierzętami (dzik, lis, bocian biały, żubr, niedźwiedź brunatny, krowa, owca, łoś, bóbr, bielik).

Element interaktywny – zwierzęta z zakładki.

Zadaniem dzieci jest odnalezienie cieni poszczególnych zwierząt – kliknięcie na zwierzę z zakładki, przesunięcie go na cień i puszczenie. Jeśli dziecko niewłaściwie dopasuje zwierzę do cienia, zwierzę wraca z powrotem do zakładki.

N: Opowiedzcie, co się stało?

D: Szukaliśmy zwierząt. LUB Na mapie są zwierzęta.

N: Co możesz powiedzieć o tych zwierzętach na mapie? LUB Opowiedz nam o tych zwierzętach.

Jakie zwierzęta pojawiły się na mapie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ta sama mapa co powyżej (ze zwierzętami). Pojawiają się na niej cienie roślin (zamalowane na szaro kontury roślin, które są w zakładce). Po prawej stronie ekranu jest zakładka z roślinami (mak, chaber, dąb, pszenica, sosna, krokus).

Element interaktywny – rośliny z zakładki.

Zadaniem dzieci jest odnalezienie cieni poszczególnych roślin (kliknięcie na roślinę z zakładki, przesunięcie jej na cień i puszczenie). Jeśli dziecko niewłaściwie dopasuje roślinę do cienia, roślina wraca z powrotem do zakładki.

N: Co się zmieniło?

D: Na mapie są kwiaty. LUB Jest drzewo.

N: Opowiedz o nich. LUB Opisz drzewo, które widzisz.

– Jak nazywają się te kwiaty? LUB Co to jest za drzewo?

Główna idea 3. Jestem mieszkańcem Europy. Europa to kontynent.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>ziemia>3)

Na ekranie widać mapę fizyczną Polski z zaznaczonymi miastami (Poznań, Warszawa, Wrocław, Kraków, Toruń, Gdańsk), rzekami (Wisła, Odra, Warta, Bug, Narew, San – podpisane wzdłuż biegu rzeki), jeziorami na Mazurach, górami, morzem, fragmentami pola (bale siana na łące) oraz lasami. Po prawej stronie ekranu jest suwak z pięcioma poziomami: poziom 1 (najbliżej „+”) – bliski widok na blok Tadka; poziom 2 – widok na osiedle Tadka; poziom 3 – widok na fragment planu miasta; poziom 4 – mapa Polski; poziom 5 – mapa Europy. Pozycja wyjściowa suwaka: poziom 4. Istnieje możliwość przesunięcia suwaka z powrotem do poziomu 1.

Element interaktywny – suwak.

Dziecko oddala perspektywę – suwak przesuwa się na poziom 5. Na ekranie pojawia się mapa Europy z zaznaczonymi granicami poszczególnych państw.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

W prawym dolnym rogu pojawia się Tadek. Od jego głowy odchodzi chmurka (myśl), w której pojawia się kontur Polski i znak zapytania.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

N: Co widzieliście?

D: Jest inna mapa. LUB Ziemia jest podzielona na części.

N: Masz rację. Na ekranie widać mapę przedstawiającą coś innego. Opowiedz o niej więcej. LUB Masz dobre oko! Wyjaśnij, o co chodzi z tym podziałem.

Jaki kontynent przedstawia mapa? LUB Co to jest Europa? LUB Gdzie jest Polska?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – obszar Polski.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Element interaktywny – obszary wybranych państw (Austria, Czechy, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Niemcy, Szwajcaria, Szwecja, Wielka Brytania, Włochy).

Po kliknięciu na obszar wybranego państwa pojawia się jego charakterystyczny symbol, flaga i nazwa państwa. Po kliknięciu na obszar kolejnego państwa symbole oraz flagi wybranych już państw pozostają na mapie.

Państwo oraz ich symbol: Polska – godło, flaga; Austria – narciarz; Czechy – most Karola; Finlandia – Mikołaj i renifery; Francja – wieża Eiffla; Grecja – Akropol ateński; Hiszpania – byk z torreadorem; Holandia – tulipan; Niemcy – Brama Brandenburska; Szwajcaria – pies bernardyn z beczułka; Szwecja – konik z Dalarna; Wielka Brytania – czerwony piętrowy autobus; Włochy – pizza.

Nauczyciel prosi uczniów o wybór państwa i za każdym razem prosi o opisanie tego, co widzą.

N: Opowiedzcie o tym, co pojawiło się na mapie.

D: Są różne domy. LUB Jest też Mikołaj z reniferami. LUB Widzę też byka. LUB A tam do góry jest tulipan.

N: Powiedziałaś, że widzisz tu różne domy. Właściwie są to różne budowle. Spróbujcie je opisać. LUB Jak sądzicie, dlaczego Mikołaj pojawił się na Finlandii? LUB Ten byk walczy z torreadorem. O co tu chodzi? LUB Masz rację. Tulipan pojawił się na Holandii. Co o tym myślisz?

Co jest symbolem Czech? LUB Gdzie mieszka Mikołaj z reniferami? LUB Dlaczego byk z torreadorem są symbolem Hiszpanii?

Główna idea 4. Jestem mieszkańcem Ziemi. Ziemia ma siedem kontynentów. Kontynenty to duże obszary lądu otoczone morzami i oceanami.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>ziemia>4)

Na ekranie widać mapę Europy z zaznaczonymi granicami poszczególnych państw. Po prawej stronie ekranu jest suwak z siedmioma poziomami: poziom 1 (najbliżej znak „+”) – bliski widok na blok Tadka; poziom 2 – widok na osiedle Tadka; poziom 3 – widok na fragment planu miasta; poziom 4 – mapa Polski; poziom 5 – mapa Europy; poziom 6 – mapa świata; poziom 7 – kula ziemiska. Pozycja wyjściowa suwaka – poziom 5. Istnieje możliwość przesunięcia suwaka z powrotem do poziomu 1.

Element interaktywny – suwak.

Dziecko oddała perspektywę – suwak przesuwają się na poziom 6. Pojawia się mapa świata. Wszystkie kontynenty są szare. Morza i oceany niebieskie. Po morzach i oceanach pływają prom pasażerski, żaglowiec i kontenerowiec.

N: Co się zmieniło?

D: Znowu inna mapa. LUB Widać świat.

N: Masz rację – zmieniła się mapa. Opowiedz o niej. LUB Zgadza się. Widać mapę przedstawiającą świat (kulę ziemską). Opowiedz o niej.

To mapa świata z zaznaczonymi kontynentami. Jakie znasz kontynenty? LUB Jakie statki pływają po morzach i oceanach?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

W prawym dolnym rogu widać Tadka. Od jego głowy odchodzi chmurka (myśl), w której widoczny jest obraz kontynentu – Europy.

Element interaktywny – obszar Europy na mapie.

Zadaniem dzieci jest odszukanie Europy i kliknięcie na jej obszar. Po kliknięciu staje się on czerwony i pojawia się napis EUROPA.

N: Co zauważyliście?

D: Pole zrobiło się czerwone. LUB Widać litery.

N: Jak myślisz, co to może znaczyć? LUB Te litery to napis Europa. Już dziś o niej rozmawialiśmy. Powiedzcie, co zapamiętaliście?

-Jaki kontynent stał się czerwony? LUB Co to jest Europa?

Po chwili w chmurce odchodzącej od głowy Tadka pojawiają się kolejne kontynenty w kolejności: Azja, Afryka, Australia i Oceania, Ameryka Południowa, Ameryka Północna, Antarktyda. Zadaniem dzieci jest odszukanie i kliknięcie na ich obszar. Po kliknięciu wybrany kontynent przybiera przypisany mu kolor oraz pojawia się jego nazwa.

Po każdym odkrytym kontynencie nauczyciel modeluje dialog.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widać mapę świata z podziałem na kontynenty. Po prawej stronie ekranu (pasek narzędzi) jest suwak z siedmioma poziomami: poziom 1 (najbliżej znaku „+”) – bliski widok na blok Tadka; poziom 2 – widok na osiedle Tadka; poziom 3 – fragment planu miasta; poziom 4 – mapa Polski; poziom 5 – mapa Europy; poziom 6 – mapa świata; poziom 7 – kula ziemiska. Pozycja wyjściowa suwaka – poziom 6. Istnieje możliwość przesunięcia suwaka z powrotem do poziomu 1.

Element interaktywny – suwak.

Dziecko oddala perspektywę. Suwak przechodzi do poziomu 7. Pojawia się kula ziemiska.

N: Co widzicie?

D: To jest piłka. LUB Jest jakaś kula. LUB To kula ziemiska.

N: Asia twierdzi, że to piłka. Co wy na to? LUB Widać kulę. Co możesz jeszcze o tym powiedzieć? LUB Brawo! Masz rację. Opowiedz nam o niej.

-Co to jest kula ziemiska?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Pojawia się kula ziemiska z kontynentami w kolorze szarym. Po prawej stronie ekranu jest pasek narzędzi z poszczególnymi kontynentami w kolorze. Element interaktywny – kontynenty w zakładce.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dziecko może dowolnie kręcić kulą ziemską i zatrzymywać ją. Jeśli kliknie na kolorowy kontynent na pasku wyboru, podświetli się on na kuli ziemskiej. Nauczyciel modeluje dialog o rozmieszczeniu kontynentów na kuli ziemskiej.

Główna idea 5. Na Ziemi występują różne rośliny i zwierzęta. Ludzie mieszkający na Ziemi różnią się od siebie wyglądem.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>ziemia>5)

Na ekranie widać mapę świata z podziałem na kontynenty. Na mapie zaznaczone są wybrane rośliny: drzewo pomarańczy, drzewko bonsai, palma kokosowa, eukaliptus, kaktus, drzewo bananowe.

Element interaktywny – rośliny.

Po kliknięciu na roślinę następuje jej płynne powiększenie. Pod obrazem rośliny jest widoczny podpis – nazwa rośliny. Aby zamknąć powiększony podgląd danej rośliny, należy kliknąć ponownie.

N: Co widzicie?

D: Są jakieś kwiaty. LUB Tam jest palma. LUB To drzewo, ale nie wiem, jak się nazywa.

N: Masz rację, widać kwiaty. Co możesz o nich powiedzieć? LUB Bardzo dobrze rozpoznałaś. To jest palma. Co wiecie na temat palmy? LUB Zauważyłaś drzewo. To jest eukaliptus. Rośnie na przykład w Australii. Opowiedzcie o jego wyglądzie.

-Jakie rośliny widzisz? LUB Jak się nazywają te rośliny? LUB Jakie owoce na nich rosną?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na mapie pojawiają się cienie (zamalowane na szaro kontury) zwierząt. Na dole ekranu (pasek narzędzi) jest zakładka ze zwierzętami.

Zwierzęta na lądzie: dzik, panda wielka, tygrys indochiński, słoń indyjski, żyrafa, karawana wielbłądów, słoń afrykański, kangur, pingwin, grzechotnik, niedźwiedź grizli, ara zielonoskrzydła, niedźwiedź polarny. W wodzie znajdują się: orka, foka i żółw morski.

Element interaktywny – zwierzęta z zakładki.

Zadaniem dzieci jest odszukanie dla zwierząt z zakładki cieni i nałożenie ich na siebie poprzez kliknięcie, przesunięcie na cień i upuszczenie. Jeśli zwierzę zostanie dobrane prawidłowo do cienia – pozostaje na mapie, jeśli nieprawidłowo – wraca do zakładki.

N: Co zauważyliście?

D: Są zwierzęta. LUB Widzę słonie! LUB W wodzie są ryby. LUB Jest tygrys.

N: Opowiedz o tych zwierzętach. LUB Masz świetne oko. Co możesz o nich powiedzieć? LUB Przyjrzyj się dobrze. Opisz zwierzęta, które widzisz w wodzie. LUB Macie rację. Na mapie pojawiło się wiele zwierząt. Zastanawiam się, które z nich można spotkać u nas. Co o tym myślicie?

Które z tych zwierząt żyją w Polsce na wolności, a które spotkamy tylko w zoo? LUB Czym różnią się od siebie te słonie?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widoczna jest mapa świata z podziałem na kontynenty. Na mapie widać dzieci z różnych miejsc na świecie ubrane w tradycyjne stroje. Są to: Polacy, Hiszpanie, Japończycy, Hindusi, Mongołowie, Beduini, Masajowie, Aborygeni, Australijczycy, Meksykanie, amerykańscy kowboje, Indianie Keczua, Inuici (dawna nazwa Eskimosi dziś uważana jest za obraźliwą). Po kliknięciu wybrana para dzieci powiększa się (można zobaczyć szczegóły ubioru i wyglądu). Ponowne kliknięcie na tę lub inną parę dzieci powoduje powrót postaci do wcześniejszych rozmiarów.

N: Co zapamiętaliście?

D: Widać dzieci. LUB Niektórzy są dziwnie ubrani. LUB Mają różne kolory skóry. LUB Jest Tadek i Basia i dużo innych dzieci.

N: Masz rację, na mapie pojawiły się dzieci. Spróbuj je opisać. LUB Krzysz uważa, że niektóre dzieci są dziwnie ubrane. Co wy o tym sądzicie? LUB Maja zauważyła, że dzieci mają różne kolory skóry. Jak to rozumiecie? LUB Masz świetne oko. Spójrzcie – na mapie świata są Tadek i Basia, czyli Polacy, są Japończycy, Inuici, Aborygeni. Jak to możliwe, że tak się od siebie różnią?

Jak wyglądają te dzieci? LUB Co to znaczy, dziwnie ubrani. LUB Powiedziałeś, że mają różne kolory skóry, czyli jakie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na dole ekranu pojawia się zakładka ze środkami transportu: samochodem, motorem, autobusem, statkiem, pociągiem, samolotem.

Element interaktywny – środki transportu.

Po kliknięciu na wybrany środek transportu i przeciągnięciu go na wybraną parę postaci wsiadają do pojazdu. Dziecko klika na pojazd i przeciąga go w miejsce docelowe (wybrane przez siebie). Po puszczeniu środka transportu mieszkańcy pojawiają się w wybranym miejscu (na danym kontynencie), a pojazd wraca do zakładki.

N: Jak to rozumiecie?

D: Dzieci pojechały. LUB Dzieci są gdzie indziej.

N: Masz rację. Powiedz coś więcej o tych wyjazdach. LUB Dobra uwaga. Dzieci zmieniły swoje miejsca. Jak to rozumiesz?

Dokąd pojechały dzieci? LUB Czym pojechały dzieci?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 2. Propozycje zabaw i zadań związanych z główną ideą

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
1	9.1, 10.2, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje wybrane elementy makiety. 	<p>Moja miejscowość</p> <p>Dzieci tworzą makietę miejscowości, w której jest przedszkole, przyklejając na tekturę powiększony plan miejscowości (lub jego fragment). Po przyklejeniu zaznaczają (pod kierownictwem nauczyciela) wybrane miejsca, np. przedszkole, szkoła, policja, straż pożarna, park, plac zabaw, mieszkania każdego z nich (jeśli mieszkają w pobliżu) itp. Propozycje tworzenia zabudowy oraz innych elementów makiety:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budynki: z pudełek przyklejonych klejem lub z klocków; – tereny zielone: przyklejenie filcu lub krepy; – drzewa: np. pióra wetknięte w plastelinę. 	<p>Po skończeniu makiety dzieci mogą ustawić na niej figurki ludzi oraz pojazdy (policjant, wóz policyjny, wóz strażacki itd.). Tworzenie makiety jest dobrym pretekstem do utrwalenia z dziećmi ich adresów zamieszkania. W miejscach zamieszkania dzieci można przymocować ich zdjęcia.</p>	<p>Powiększony plan miejscowości (lub jego fragment), pudełka, gazety i czasopisma, zdjęcia, słomki, wykałaczki, plastelina, filc w arkuszach, krepa, bibuła, papier kolorowy, blok techniczny, tektura falista, kleje, plastelina, taśma klejąca dwustronna, zielone pióra itp.</p>
	1.1, 1.2, 3, 9.1	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje dotykane powierzchnie. Opisuje usłyszane dźwięki. Opisuje zapachy, które czuje. Rysuje swoje spostrzeżenia ze spaceru. 	<p>Spacer – poznawanie zmysłami najbliższej okolicy</p> <p>Wyjście na spacer. Podczas spaceru nauczyciel proponuje dzieciom zajęcia służące poznawaniu świata, skupiając się na wybranym zmyśle:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dotyk – dzieci zamykają oczy i dotykają różnych powierzchni – gładkiego betonu, chropowatej cegły, drewnianych/metalowych drzwi. Wspólnie poszukują określeń, skojarzeń, wyrazów opisujących to, czego dotykają. Oprócz faktury ważna jest też temperatura; – słuch – nauczyciel komentuje zadanie: <i>Zamykamy oczy i wsłuchujemy się w dobiegające do nas dźwięki. Co słyszycie? Czy można rozpoznać, skąd te dźwięki dochodzą? Co możecie powiedzieć o psie, który szczeka? Jest mały/duży? Słyszycie kroki? Ktoś idzie wolno czy szybko? Spróbujcie powiedzieć, kim jest idąca osoba? Dzieckiem? Osobą dorosłą? Panią? Panem? Ile osób idzie chodnikiem? Czy możemy to odgadnąć bez patrzenia;</i> – węch – zwracanie uwagi na zapachy – zarówno przyjemne, jak i nieprzyjemne; określanie ich; 	<p>Na początku trudno będzie dzieciom skupić się na jednym zmyśle, dlatego pierwsze ćwiczenie można przeprowadzić w dobrze znanym miejscu, np. ogrodzie przedszkolnym. Dobrze jest przeprowadzić zabawę w kilku różnych miejscach po to, aby dzieci usłyszały różnicę oraz mogły porównać dobiegające odgłosy.</p>	

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			<p>– wzrok – nauczyciel proponuje oglądanie z bliska przedmiotów znanych, których na co dzień się nie ogląda: nogi znaku drogowego, pnia drzewa, oparcia ławki. Można obserwować fakturę, cień, kolor, farbę, grubość itd.</p> <p>Propozycja spaceru na podstawie artykułu A. Jakielaszek, <i>Zwiedzamy miasto – dotknij, poczuj, zobacz</i>, „Pobite Gary” 2012, nr 3, <http://pobitegary.com.pl/uploads/PG3.pdf> [dostęp: 20.05.2013].</p>		
2	14.3, 15.3	<ul style="list-style-type: none"> Zaznacza granice Polski, rysując po śladzie. Przykleja na mapę Polski wybrane elementy. 	<p>Mapa Polski cz. 2 Zadaniem dzieci jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> obrysowanie kredką konturu Polski, wyklejenie plasteliną obszaru Morza Bałtyckiego, pokolorowanie na niebiesko zaznaczonych rzek, pokolorowanie na niebiesko jezior mazurskich, przyklejenie symboli lasów (zielone trójkąty i prostokąty) i pól (żółte koła) w wybranych miejscach na mapie, odszukanie i zaznaczenie (przyklejając czerwone koło) Warszawy, zaznaczenie na mapie (przyklejenie koła w dowolnym kolorze) miejscowości, w której mieszka dziecko. 	Elementy do przyklejania trzeba przygotować wcześniej. Kontur mapy powinien mieć rozmiar A3. Wszystkie wodne elementy mogą zostać wyklejone plasteliną. Jeśli zadanie okaże się zbyt trudne, dzieci mogą posługiwać się tylko kredkami, a nauczyciel może kolorować jednocześnie kartę pracy na tablicy multimedialnej (w dowolnym programie graficznym).	Karta pracy nr 1, plastelina (przede wszystkim w kolorze niebieskim), brązowe trójkąty, papier kolorowy, gazety.
	1.1, 1.2, 3, 10.2	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia kilka zwierząt zamieszkujących Polskę. Wymienia kilka roślin rosnących w Polsce. Opisuje wybrane krajobrazy Polski. Naśladuje dźwięki wydawane przez wybrane zwierzęta. 	<p>Kolaż – Polska Dzieci mają do dyspozycji duży kontur mapy Polski. Przyklejają na nim wybrane fotografie (wycięte z gazet, czasopism) przedstawiające zwierzęta zamieszkujące Polskę, rodzime rośliny, krajobrazy Polski, symbole wybranych miast oraz mieszkańców wybranych regionów Polski. Podczas przyklejania nauczyciel prowadzi rozmowę na temat postaci, zwierząt i roślin występujących na zdjęciach. Zadaniem dzieci jest nazywanie ich i opisywanie. Ponadto naśladują wydawane przez nie dźwięki. Po sporządzeniu kolażu nauczyciel może wyświetlić film, prezentację lub zdjęcia na temat polskiej flory i fauny. Proponowane filmy, prezentacje, zdjęcia dostępne są w internecie.</p>	Zdjęcia należy wydrukować wcześniej. Nauczyciel może rozdzielić pomiędzy dzieci zadania przyniesienia wydruków wybranych przedstawicieli flory lub fauny Polski. Można połączyć to ćwiczenie z wizytą podróżnika lub innego eksperta i zamieszczać na mapie fotografie/rysunki związane z tematyką, o której mówi gość.	Duży kontur Polski (co najmniej formatu A2), czasopiśma i magazyny o tematyce podróżniczej, wydruki komputerowe zdjęć fauny i flory polskiej, zdjęcia przedstawicieli różnych regionów Polski w strojach regionalnych (Podhalanie, Kaszubi, Łowiczenie, Krakowiacy itd.).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			Wiele informacji i materiałów zawartych jest na stronach internetowych podanych w części „Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu”.		
	1.1, 3	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, kim jest przewodnik i jakie jest jego zadanie. 	<p>Wizyta eksperta</p> <p>Przedszkole odwiedza np. przewodnik turystyczny (np. PTTK) lub pilot wycieczek, który opowie o swojej pracy i o tym, czym się zajmuje, co jest niezbędne podczas wycieczek bliższych i dalszych.</p>		
3	14.3, 15.4	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje mapę Europy pośród innych map. Koloruje na niebiesko morza i oceany. Zaznacza granice Polski. 	<p>Poszukiwania Europy i Polski</p> <p>Na podłodze/stoliku rozłożone są różnego typu mapy. Zadaniem dzieci jest wyszukanie pośród nich map przedstawiających Europę. Po odnalezieniu wszystkich map na kartach pracy dzieci kolorują na niebiesko obszary wodne. Następnie odszukują wspólnie na mapie politycznej Europę, Polskę i zaznaczają (obrysowując) kredkami ich granice. Nauczyciel nawiązuje do Unii Europejskiej podczas zajęć. Wyjaśnia, czym jest Unia, na czym polega, prezentuje jej flagę, hymn.</p>	Na karcie pracy można pokolorować, np. na żółto, państwa należące do Unii Europejskiej – nauczyciel wykonuje to samo zadanie równocześnie z dziećmi na tablicy interaktywnej, wskazując wybrane państwa. Uzupełnieniem tematu może być pozycja <i>Konkurs. Z uśmiechem o Unii Europejskiej</i> Grzegorza Kasdepkego.	Różnego typu mapy (wydruki), w tym mapy Europy, karta pracy nr 3, kredki, flaga Unii Europejskiej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	9.2, 9.3, 10.1, 14.3, 14.4	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje wzór na koniu z Dalarna. Albo/i Ozdabia maskę. Albo/i Buduje budynek. Albo/i Wykleja z bibuły wiatrak holenderski. Albo/i Rysuje tło do wiatraka. Albo/i Buduje autobus piętrowy z klocków. Albo/i Wykonuje autobus piętrowy z figur geometrycznych. Albo/i Wykonuje pizzę z ciastoliny. 	<p>Pamiętki z Europy</p> <p>Dzieci wykonują wybraną pracę wiążącą się z kulturą/tradycją europejskich państw, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konik z Dalarna (karta pracy nr 4): wykonanie wzoru na szablonie wyciętym z czerwonego papieru – rysując, malując, wyklejając plasteliną i koralikami; – maska wenecka: pomalowanie i ozdobienie wyciętych szablonów masek plasteliną, brokatem w tubkach, koralikami lub cekinami albo samodzielne wykonanie całej maski; – wieża Eiffla, Brama Brandenburska, Most Karola, Akropol ateński: wykonanie budowli z klocków lub tworzenie obrazków z wykorzystaniem kołeczków i tabliczki do tworzenia mozaik; – wiatrak holenderski: tworzenie na kartce wiatraka (z przygotowanych wyciętych elementów) i dorysowanie do niego krajobrazu; – angielski autobus piętrowy: zbudowanie go z klocków lub wyklejenie z przygotowanych figur geometrycznych (długich czerwonych prostokątów, niebieskich kwadratów, czarnych kół itp.). – włoska pizza: wykonanie jej z ciastoliny lub plasteliny. 	<p>Dobrze jest stworzyć kilka stanowisk pracy, tak aby dzieci miały możliwość wybrania, czym chciałyby się zająć. Proponujemy umieścić na stolikach fotografie przedstawiające elementy, które dzieci będą wykonywać.</p>	<p>W zależności od wybranych tematów pracy: kredki, farby, plastelina, karta pracy nr 4, wycięte z tektury szablony masek weneckich, brokat, koraliki, cekiny, szablony koników z Dalarna, wiatraki, figury geometryczne z papieru – czerwony autobus, krepa, kleje, plastelina, ciastolina.</p>
4	14.3, 14.4	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje i wykleja właściwe kontynenty. 	<p>Mapa świata</p> <p>Każde dziecko otrzymuje mapę konturową świata. Zadanie dzieci to wyklejanie plasteliną kontynentów wskazanych przez nauczyciela oraz pomalowanie na niebiesko mórz i oceanów.</p>	<p>Nauczyciel podaje kolor i nazwę kontynentu. Kolorystyka wzorowana jest na tej z animacji CASUM, czyli: Europa – czerwony, Azja – zielony, Afryka – żółty, Australia i Oceania – fioletowy, Antarktyda – biały, Ameryka Północna – brązowy, Ameryka Południowa – pomarańczowy.</p>	<p>Mapy konturowe świata, farby/kredki, plastelina.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	13.3, 15.2, 15.3, 15.4	<ul style="list-style-type: none"> Układa wieżę. Rozumie, że zarówno jego dom, przedszkole, jak i on sam są częścią Polski, Europy, kuli ziemskiej. Dopasowuje elementy do pojemników. 	<p>Od małego do wielkiego</p> <p>Nauczyciel przygotowuje pięć plastikowych pojemników oraz fotografie/rysunki przedstawiające: kulę ziemską, kontur Europy, kontur Polski, drogowskaz z nazwą miejscowości, w której jest przedszkole oraz zdjęcie budynku przedszkola. Zadanie dzieci polega na przyklejeniu na bocznej ścianie najmniejszego z pojemników zdjęcia przedszkola, a na następnych pojemnikach (w kolejności rosnącej) drogowskazu z nazwą miejscowości, konturu Polski, konturu Europy, kuli ziemskiej. Po oznaczeniu wszystkich pojemników dzieci wkładają odpowiednio pojemniki jeden w drugi, tak aby powstał ciąg: przedszkole, miejscowość, Polska, Europa, Ziemia.</p>	<p>Pojemniki muszą być takich rozmiarów, aby jeden wchodził w drugi. Dzieci w każdej chwili mogą korzystać z pojemników i układać z nich wieżę lub umieszczać w nich istotne informacje.</p>	<p>Pięć plastikowych pojemników wchodzących jeden w drugi (z pokrywkami), symbole: kula ziemską, kontur Europy, kontur Polski, drogowskaz z nazwą miejscowości, w której znajduje się przedszkole, zdjęcie budynku przedszkola, flaga Polski, flaga Europy, papier, klej, nożyczki, plastelina.</p>
	5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> Łączy nazwę kontynentu z jego konturem. 	<p>Zabawa ruchowa – kontynenty</p> <p>W sali w różnych miejscach rozłożone są wycięte i pokolorowane (w tych samych kolorach co w animacji) kontynenty, tak aby były widoczne dla wszystkich dzieci. Dzieci poruszają się po sali (np. udając samochody, jazdę na motocyklu, pływanie, skacząc). Na hasło – nazwę wybranego kontynentu – ustawiają się przy podanym kontynencie.</p>	<p>Kolory kontynentów: Europa – czerwony; Azja – zielony; Afryka – żółty; Australia i Oceania – fioletowy; Antarktyda – biały; Ameryka Północna – brązowy; Ameryka Południowa – pomarańczowy.</p>	<p>Kolorowe kontury poszczególnych kontynentów.</p>
5	1.1, 1.2, 3, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Przyporządkowuje fotografie do kontynentu. Nazywa postać/zwierzę/roślinę widoczną na fotografii. Opisuje, co widzi. 	<p>Mapa rysunkowa</p> <p>Na stołach rozłożone są zarysy kontynentów (mniej więcej w układzie, w jakim występują na mapie) oraz fotografie. Dzieci przyklejają na kontynenty wybrane fotografie, ściśle wiążące się z miejscem, np. fotografia przedstawiająca Aborygenów zostaje przyklejona na Australię itd. Rozmowa na temat postaci, zwierząt i roślin występujących na zdjęciach. Nazywanie ich, opisywanie. Oglądanie związanych z nimi filmów, prezentacji multimedialnych, fotografii. Filmy, prezentacje, zdjęcia dostępne są w internecie.</p> <p>Wiele informacji i materiałów zawierają strony internetowe podane w części „Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu”.</p>	<p>Fotografie powinny zawierać przede wszystkim rośliny, zwierzęta, postacie występujące w animacji. Można połączyć to ćwiczenie z wizytą podróżnika lub innego eksperta i zamieszczać na mapie fotografie/rysunki związane z tematyką, o której mówi gość.</p>	<p>Duże zarysy (co najmniej formatu A2) poszczególnych kontynentów, czasopisma i magazyny o tematyce podróżniczej, foldery z ofertami biur podróży, fotografie fauny, flory i ludzi z całego świata.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	9.2, 9.3, 14.3, 14.4	<ul style="list-style-type: none"> • Składa kartkę papieru w harmonijkę. Albo/i • Nawleka makaron/koraliki na sznurek. Albo/i • Wykonuje wzór na przygotowanym materiale. 	<p>Pamiątki z różnych stron świata</p> <p>Dzieci wykonują wybrane przez siebie elementy wiążące się z kulturą/tradycją różnych miejsc na świecie, np:</p> <ul style="list-style-type: none"> – japońskie wachlarze – malują dowolny wzór na kartce formatu A4, zaginają kartkę w taki sposób, aby powstała harmonijka, złożoną harmonijkę na jednym końcu zaginają lub spinają zszywaczem; – maski afrykańskie – malują twarze na przygotowanych szablonach lub samodzielnie wykonane maski w całości; – naszyjniki/bransoletki z koralików – wykonują naszyjniki/bransoletki z różnego typu makaronów albo/i koralików, nawlekają na sznurek dowolnego typu makarony; – meksykańskie sombrero (karta pracy nr 5) – projektują wzory na konturze sombrero; – rosyjska matrioszka – kolorują narysowane przez nauczyciela kontury matrioszek; – talerze – malują/rysują dowolne wzory na talerzach z papieru; – orientalne szale – rysują pisakami/farbami dowolne wzory na przygotowanych fragmentach tkanin. 	<p>Dobrze jest stworzyć kilka stanowisk pracy, tak aby dzieci miały możliwość wybrania, czym chciałyby się zająć. Jeśli istnieje taka możliwość, dobrym pomysłem jest umieszczenie na stolikach fotografii lub oryginalnych wachlarzy, afrykańskich masek, biżuterii i pamiątek z różnych stron świata. Makarony można pomalować sprayem (wówczas robi to nauczyciel) lub farbami plakatowymi.</p>	<p>W zależności od wykonywanych elementów: wycięte szablony masek afrykańskich, karta pracy nr 5 – sombrero, kartki z bloku technicznego formatu A4, kredki, farby, pisaki, makarony różnego typu, sznurki, rzemyki, wełna, papier kolorowy, kleje, nożyczki, kontury matrioszek, fragmenty tkanin.</p>

➤ TYDZIEŃ 3

W tym tygodniu dzieci oglądają dwa filmy znajdujące się na platformie (każdy film innego dnia) oraz podejmują wybrane przez nauczyciela propozycje aktywności z tabeli 3.

FILM A

- Jestem mieszkańcem... (nazwa miejscowości, w której mieszka dziecko).
- Jestem mieszkańcem Polski. Polska to kraj.
- Jestem mieszkańcem Europy. Europa to kontynent.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

FILM B

- Jestem mieszkańcem Ziemi. Ziemia ma siedem kontynentów. Kontynenty to duże obszary lądu otoczone morzami i oceanami.
- Na Ziemi występują różne rośliny i zwierzęta. Ludzie mieszkający na Ziemi różnią się od siebie wyglądem.

TYDZIEŃ 4

To ostatni tydzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dodatkowo dzieci podejmują wybrane przez nauczyciela formy aktywności zaproponowane w tabeli 3.

Szczegółowy opis wydarzenia kulminacyjnego (przedostatni lub ostatni dzień trwania projektu):

W dniu kulminacji dzieci staną się przewodnikami oprowadzającymi zaproszonych gości po różnych zakątkach Polski i świata. Aby ukazać różnorodność wśród mieszkańców Ziemi, dzieci będą ubrane w tradycyjne stroje z różnych stron świata.

Zaproszeni goście będą mieć możliwość wysłuchania piosenki *Zwiedzanie świata* autorstwa Barbary Kosowskiej. Dzieci wskażą wówczas na mapie poszczególne kontynenty, a goście będą mogli uczestniczyć w tańcach integracyjnych z różnych regionów świata. Gdy ktoś zgłodnieje, będzie na niego czekał pyszny poczęstunek – sery, owoce, warzywa oraz koreczki, przygotowane specjalnie na tę okazję przez dzieci i ich rodziców.

Ponadto w sali zostanie otwarte biuro podróży, w którym dzieci będą dysponować szeroką gamą ofert turystycznych. Pojawią się też stragany z takimi pamiątkami, jak: naszyjniki i bransoletki, maski weneckie i afrykańskie, wachlarze oraz naczynia z oryginalnymi i orientalnymi wzorami.

Działania przygotowawcze:

1. Przygotowanie strojów. O pomoc należy poprosić rodziców dzieci. Nie muszą być to całe stroje – wystarczą akcenty, np. turban na głowie, hawajskie kwiaty na szyi, pomalowane twarze itp.
2. Przygotowanie kilku tańców integracyjnych do muzyki z różnych stron świata (np. zorba, tańce afrykańskie).
3. Przygotowanie poczęstunku – obranie i pokrojenie owoców i warzyw, a następnie nasadzenie ich na wykałaczki. Pokrojenie na małe kawałki różnego typu serów.
4. Przygotowanie koszy z całymi owocami (jabłka, gruszki, pomarańcze, winogrona, ananasy, mango itp.).
5. Przygotowanie stoiska z upominkami – wykonanie szyldu, upominków (proponujące aktywności: Pamiątki z Europy oraz Pamiątki z różnych stron świata, tabela 2).
6. Przygotowanie biura podróży – wykonanie szyldu, ofert turystycznych (proponująca Biuro podróży, tabela 3).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 3. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w trzecim i czwartym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	1.1, 1.2, 3, 15.3, 15.4	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie dotyczącej treści wiersza. • Wymienia symbole narodowe Polski. • Opisuje flagę Polski. • Opisuje godło Polski. • Rozpoznaje hymn Polski. 	<p>Wiersz <i>Moje miejsce na Ziemi</i> Dzieci wysłuchują wiersza i rozmawiają na temat jego treści. Nauczyciel rozkłada flagi i godła różnych państw na podłodze/stole. Zadaniem dzieci jest wyszukanie spośród nich flagi i godła Polski i powieszenie ich w sali. Dzieci opisują wygląd symboli narodowych. Następnie nauczyciel odtwarza hymn Polski i instruuje dzieci, jak należy się zachować podczas jego słuchania, śpiewania.</p> <p>Ćwiczenie to można zrealizować w nawiązaniu do obchodów narodowego Święta Niepodległości 11 listopada. Proponujemy, aby po tym zadaniu przejść do pozycji Flaga Polski oraz Godło Polski.</p>	Element obowiązkowy	Tekst wiersza (załącznik 1), flagi i godła różnych państw świata, nagranie hymnu Polski.
JĘZYK, BADANIE, ZDROWIE	1.1, 1.2, 2.2, 2.5, 3, 5.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa owoc/warzywo. • Określa smak owocu/warzywa. • Określa kolor, kształt, wielkość, fakturę, twardość owocu/warzywa. • Bezpiecznie posługuje się nożem. 	<p>Próbowanie owoców i warzyw Dzieci mają do dyspozycji przyniesione przez nauczyciela różne owoce i warzywa. Myją je, a następnie nauczyciel kroi je na kawałki. Dzieci oglądają, próbują wybrane owoce/warzywa, opisują ich smak, wygląd, twardość. Wraz z nauczycielem próbują ustalić, czy dany owoc/warzywo rośnie w ziemi czy ponad nią, skąd pochodzi, co można z niego przyrządzić (sałatka, dżem, sok). Dzieci mogą obrać warzywo/owoc samodzielnie pod nadzorem nauczyciela.</p>	Można również przez czas trwania projektu codziennie prezentować dzieciom inny owoc/warzywo. Dla bezpieczeństwa można poprosić o pomoc drugą osobę dorosłą. Należy sprawdzić, czy ktoś z dzieci ma alergię na wybrany owoc/warzywo.	Owoce, warzywa, noże, widelce, miski plastikowe (różnej wielkości), deski do krojenia. Proponowane owoce: ananas, brzoskwinia, pomarańcza, mandarynka, arbuz, melon, banan, grejpfrut, granat, papaja, maliny, porzeczki, winogrona, jabłka, gruszki itp.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, WSPÓŁPRACA	1.1, 1.2, 1.4, 3	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje wygląd włosów. Ustawia się według podanej klasyfikacji. Rozumie, że ludzie różnią się kolorem włosów, a także rodzajem fryzury. 	<p>Kolor włosów</p> <p>Na podstawie wzajemnej obserwacji oraz oglądania przygotowanych fotografii dzieci rozmawiają na temat włosów – ich długości, koloru, miękkości i poszukują podobieństw, różnic i przeciwieństw między sobą. Następnie, na komendę nauczyciela, ustawiają się w grupach według: długości, koloru włosów, uczesania. Nauczyciel przekazuje dzieciom torbę z perukami, nakryciami głowy, spinkami itd. Zadaniem dzieci jest przymierzanie peruk, doczepianie sobie pasemek, upinanie włosów, zakładanie kapeluszy, turbanów, czapek, chustek, wpinanie kwiatów itp. Po metamorfozie dzieci wykonują pamiątkowe zdjęcia indywidualne lub grupowo.</p>	<p>Dobrym pomysłem jest zrobienie wystawy z powstałych zdjęć. Aby udostępnić zdjęcia na tablicy interaktywnej, należy skorzystać z dowolnie wybranego programu graficznego.</p> <p>Przykładowe nakrycia głowy z całego świata do pokazania dzieciom można znaleźć na stronie internetowej Fundacji Edukacji Międzykulturowej, <http://www.miedzykulturowa.org.pl/cms/pl/nakrycia-glowy.html> [dostęp: 25.01.2015].</p>	Fotografie różnych fryzur, peruki, doczepiane pasemka włosów, gumki, spinki, ozdoby, grzebienie, czapki, kapelusze, chustki, opaski, turbany, ręczniki, aparat fotograficzny.
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3.1, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Dokonyje wizualizacji. Wypowiada się na forum. Przedstawia w formie rysunku widok z okna. 	<p>Jedno okno w moim domu</p> <p>Dzieci siedzą w kole. Nauczyciel wprowadza dzieci do zabawy poprzez wizualizację własnego domu, domów sąsiadów, krewnych, mieszkańców innych krajów i kontynentów. Następnie prosi, aby dzieci wyobraziły sobie, że dostaną nowy dom, ale ten dom będzie miał tylko jedno okno, za to bardzo duże. Następnie pyta: <i>Co chcielibyście zobaczyć przez to okno?</i> Chętne dzieci rozpoczynają opowieść. Na koniec wszystkie dzieci otrzymują duże kartki, kredki i rysują widok z tego jednego okna w nowym domu.</p>	Nauczyciel może zapisywać pomysły. Jeśli dzieciom będzie trudno odpowiedzieć, to nauczyciel powinien rozpocząć.	Kartki A3, różne kredki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, MATEMATYKA, BADANIE	3.1, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje i nazywa przedmioty codziennego użytku. Przygląda się opakowaniom i metkom różnych towarów. Klasyfikuje przedmioty według pochodzenia. Szuka produktów polskich. Szuka produktów, które mają najdłuższą drogę do pokonania od producenta do sklepu. 	<p>Metki produktów</p> <p>Dzieci otrzymują wielki kosz, w którym znajdują się różne przedmioty: ubrania, zabawki, kosmetyki, produkty spożywcze. Nauczyciel pyta, czy wiedzą, gdzie te produkty zostały wyprodukowane i jak można to sprawdzić? Nauczyciel pomaga dzieciom, odczytując nazwy krajów, a następnie wskazuje na mapie, gdzie one się znajdują. Nauczyciel wspólnie z dziećmi segreguje przedmioty według miejsca pochodzenia, tak aby pokazać przedmioty z Polski i określić drogę innych przedmiotów do naszego kraju.</p>		Różne ubrania, przedmioty, produkty codziennego użytku (tak aby znalazły się produkty polskie i z różnych innych krajów).
JĘZYK, RUCH	3.1, 3.3, 5.3	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje i nazywa ilustracje. Uważnie słucha wiersza. Reaguje na usłyszane słowo. 	<p>Sen Adasia</p> <p>Dzieci siadają na dywanie. Każde dziecko otrzymuje jeden element ilustrujący wiersz. Dzieci rozpoznają i nazywają ilustrację, a następnie nauczyciel powoli czyta wiersz. Zadaniem dzieci jest podniesienie ilustracji w momencie, kiedy w wierszu wystąpi trzymany element.</p> <p><i>Zasnął Adaś na dywanie, kontynenty śniąc poznaje, dywan w górę go podnosi, ponad ziemię go unosi.</i></p> <p><i>Leci Adaś nad Afryką, gdzie słoń mieszka z małpką dziką, gdzie żyrafa z długą szyją liście zjada z dziwną miną.</i></p> <p><i>Już do Azji się wybiera, dywan w podróż go zabiera. Tam Chińczycy ryż mu dali i po chińsku pożegnali.</i></p>		Wiersz Adama Wałławskiego i Katarzyny Bayer <i>Sen Adasia</i> , ilustracje pasujące do treści wiersza (np. zwierząt, przedmiotów, czynności), mogą być nazwy kontynentów w ramach czytania globalnego, kontury kontynentów itp.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			<i>Antarktydę także zwiedzał i pingwiny tam odwiedzał. Stamtąd już do Europy leci Adaś przez obłoki.</i>		
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	1.1, 1.2, 3, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wciela się w postać pracownika biura turystycznego. Albo/i • Wciela się w rolę osoby korzystającej z usług biura turystycznego. • Dowolną techniką wykonuje kilka ofert turystycznych. 	<p>Biuro podróży Dzieci otwierają biuro podróży poprzez zorganizowanie stanowiska pracy (stolik, krzesła), wykonanie szyldu, przygotowanie ofert dla potencjalnych klientów – oferta obrazkowa.</p>	Oferty mogą mieć formę rysunków, malunków lub wyciętych zdjęć z różnych czasopism, katalogów z ofertami turystycznymi.	Katalogi ofert turystycznych, przewodniki turystyczne, gazety, czasopisma turystyczne, podręczniki, mapy, kleje, nożyczki, kartki z bloku technicznego różnego formatu, kredki, pisaki.
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	15.4	<ul style="list-style-type: none"> • Opowiada legendę o powstaniu godła Polski. • Opisuje wygląd godła Polski. • Wykleja szablon z orłem. 	<p>Godło Polski Nauczyciel czyta legendę <i>O Lechu i orle białym</i> autorstwa Mariana Orłonia. Następnie prosi dzieci, aby opowiedziały o tym, co usłyszały. Po rozmowie dzieci wyklejają sylwetkę orła kulkami zrobionymi z krepy lub fragmentami wydartymi z krepy.</p> <p>Ćwiczenie to można zrealizować w nawiązaniu do obchodów narodowego Święta Niepodległości 11 listopada.</p>	Treść legendy można zobrazować poprzez teatrzyk kukiełkowy lub historyjkę obrazkową.	Karta pracy z orłem, w zależności od wybranej techniki pracy: krepka koloru białego, białe pióra, wata, klej, legenda <i>O Lechu i orle białym</i> Mariana Orłonia.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	1.1, 3, 6.2, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Koloruje wylosowany znak według wzoru. Wyjaśnia, co oznaczają wybrane znaki. Stosuje się do wybranych znaków drogowych. 	<p>Znaki drogowe</p> <p>Dzieci siedzą przy stołach. Na każdym stole nauczyciel rozkłada zestaw kolorowych znaków drogowych. Ponadto każde dziecko otrzymuje (losuje) po jednym znaku drogowym do pokolorowania. Dzieci odszukują kolorowy znak odpowiadający temu, który mają na otrzymanej kartce, a następnie kolorują znak według wzoru. Po skończonej pracy dzieci rozmawiają na temat znaków: co oznaczają, w jakich miejscach można je spotkać, dlaczego tak ważne jest ich przestrzeganie?</p>	<p>Proponowane znaki drogowe: znak „Stop”, „Droga dla pieszych”, „Droga dla rowerów”, „Przeście dla pieszych”, „Zakaz ruchu pieszego”, sygnalizacja świetlna. Duża baza znaków drogowych do pokolorowania znajduje się w internecie. Dobrze jest połączyć tę aktywność ze spacerem, podczas którego dzieci będą poszukiwać znaków drogowych oraz z wizytą przedstawiciela policji, który opowie dzieciom o zachowaniu bezpieczeństwa na drodze.</p>	<p>Znaki drogowe – kolorowanki, zestaw kolorowych znaków drogowych.</p>
JĘZYK, TEATR, WSPÓŁPRACA	1.1, 3.1, 3.2, 7.2, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o treści legendy/podania. Gra wybranego bohatera legendy/podania. 	<p>Legends, podania</p> <p>Zapoznanie dzieci z wybranymi legendami/podaniami wiążącymi się z miejscowością, regionem zamieszkiwanym przez dzieci lub z innymi miejscami w Polsce. Po wysłuchaniu opowieści i omówieniu jej treści dzieci wystawiają przedstawienie lub teatrzyk kukielkowy.</p>	<p>Kukielki mogą zostać wykonane przez dzieci prostą techniką: kolorowanie rysunku, wycięcie i przyczepienie do patyczka.</p>	<p>Treść legend/podań charakterystycznych dla regionu, w którym znajduje się przedszkole.</p>
JĘZYK	3.2	<ul style="list-style-type: none"> Wypowiada się na temat pojazdów uprzywilejowanych. Naśladuje sygnały alarmowe pojazdów. 	<p>Pojazdy uprzywilejowane – zabawa ortofoniczna</p> <p>Dzieci oglądają fotografie lub obrazki pojazdów uprzywilejowanych, opisują je, opowiadają, do czego służą, kto nimi jeździ, w jakich sytuacjach można je spotkać. Następnie naśladują ich sygnały alarmowe, wypowiadając połączenia samogłosek, np. karetka pogotowia: e – o, straż pożarna: a – o, policja: i – u.</p>		<p>Fotografie pojazdów uprzywilejowanych: karetka pogotowia, straż pożarna, policji.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	13.4, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> Układa wybrany środek transportu z figur geometrycznych. Układa z figur geometrycznych pojazd według podanego wzoru. 	<p>Układanie środków transportu z figur geometrycznych</p> <p>Dzieci tworzą dowolne pojazdy z figur geometrycznych, układając je na stole/podłodze bądź przyklejając na kartce. Dla urozmaicenia dzieci mogą układać pojazd z figur geometrycznych według wzoru, który podała nauczyciel.</p>	Można pozostawić kilka arkuszy z figurami geometrycznymi do wycięcia przez dzieci. Wzór pojazdu można narysować na tablicy, kartce lub ułożyć go z figur geometrycznych. Można zwrócić uwagę nie tylko na kształt, ale również na kolor figur.	Figury geometryczne wycięte z papieru (różnej wielkości, koloru), arkusze papieru formatu A4, kleje, nożyczki.
MATEMATYKA	4.2, 13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikuje przedmioty (środki transportu) według rodzaju. Liczy elementy w wybranych zbiorach. 	<p>Środki transportu w przedszkolu</p> <p>Dzieci odszukują pośród zabawek w przedszkolu te, które są środkami transportu (jakiegokolwiek). Następnie wspólnie układają je według różnych kryteriów, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> wielkości (mały – średni – duży), koloru, typu (samochód – rower – motocykl – statek). <p>Każdorazowo po ułożeniu zbioru grupa głośno liczy elementy w nim zawarte.</p>	Do zabawy można wykorzystać auta – zabawki znajdujące się w sali albo/i wykonać karty: wyciąć z gazet i czasopism środki transportu i przykleić je na sztywniejsze kartki.	W zależności od wybranego sposobu: zabawki – środki transportu lub czasopisma motoryzacyjne, rowerowe, sztywne kartki, kleje, nożyczki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE, WSPÓŁPRACA	1.1, 1.2, 3, 13.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Wyznacza wynik dodawania. Wyznacza wynik odejmowania. Przestrzega reguł gry. 	<p>Wielkie i małe podróże</p> <p>Dzieci wraz z nauczycielem wykonują gry planszowe. Dzieci otrzymują kartki formatu A3 z narysowaną trasą do pokonania. Przy linii startu nakleją wybrane przez siebie zdjęcie miejsca, z którego rozpoczną podróż, a na linii mety zdjęcie miejsca, do którego zamierzają dotrzeć (wycięte np. z czasopism, z katalogu ofert turystycznych). Dzieci na wybranych przez siebie polach zaznaczają, np.</p> <ul style="list-style-type: none"> stację benzynową (np. rysując dystrybutor) – przesunięcie się do przodu o dwa pola; hotel (np. budynek) – miejsce odpoczynku – utrata kolejki; komis samochodowy – wymiana auta na szybsze – przesunięcie się do przodu o trzy pola; oponę samochodową – przebita opona – cofnięcie się o dwa pola itp. <p>Po ukończeniu plansz dzieci wybierają sobie pionki, otrzymują kostkę i rozpoczynają grę.</p>	<p>Dobrze jest, aby było kilka wariantów tras. Aby nie było zamieszania i sprzeczek pomiędzy dziećmi, nauczyciel może wskazywać konkretne dzieci z poszczególnych grup i przydzielać im zadanie, np. Ania, Piotr, Kuba i Hania na wybranym przez siebie polu zaznaczają stację benzynową. Można wyciąć z kolorowych gazet symbole do naklejenia na planszę.</p>	<p>Kartki formatu A3, kostki i pionki do gry, pisaki, kredki, kleje, nożyczki, czasopisma podróżnicze, katalogi ofert turystycznych.</p>
MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA	1.2, 13	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje figury geometryczne. Orientuje się na płaszczyźnie kartki. Przestrzega zasad gry. 	<p>Szóstka</p> <p>Dzieci rysują na swojej kartce figury geometryczne za nauczycielem. <i>Będziemy rysować dom. Najpierw narysujcie duży kwadrat. Na nim narysujcie trójkąt – to będzie dach. Na dachu jest prostokątny komin. Są dwa okna w kształcie koła. Na koniec narysujcie drzwi i dom gotowy.</i> Każdej figurze geometrycznej przyznajemy numer od jeden do sześć (można za pomocą kropek, jak na kostce). Jedno dziecko w grupie rzuca kostką. Kiedy wyrzuci numer, może pokolorować figurę, która jest oznaczona tym samym numerem. Po rzucie podaje kostkę dalej. Każde dziecko rzuca i koloruje (tylko rzucające dziecko). Jeśli liczba się powtórzy, to dziecko nic nie koloruje. Wygrywa ten, kto pierwszy pokoloruje cały rysunek.</p>	<p>Dzieci mogą bawić się w grupach pięcio- lub sześcioosobowych.</p>	<p>Kartki, kredki, kostka do gry.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
KONSTRUKCJE, WSPÓŁPRACA, JĘZYK	1.2, 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Buduje dowolny budynek. Wykorzystuje dostępne (niestandardowe) materiały. Nazywa i krótko opisuje swoją budowlę. 	<p>Mali architekci</p> <p>W kole na dywanie nauczyciel wprowadza dzieci w zajęcia słowami: <i>Wszyscy jesteśmy architektami. Architekt to taki ktoś, kto planuje, jak zbudować dom, osiedle albo całe miasto. Żeby być dobrym architektem, trzeba mieć dużo pomysłów. Wykorzystajmy nasze zabawki i zbudujmy małe miasteczko w naszej sali.</i> Zabawa ma charakter grupowy. Budowle można stawiać z:</p> <ul style="list-style-type: none"> klocków różnego typu, pudełek, tkanin (z prześcieradeł, zasłon, firan – rozwieszenie tkanin lub wykonanie konstrukcji z krzesel i rozłożonych na nich tkanin), szarf, sznurków czy skakanek (drogi i rzeki). <p>Po wykonaniu budowy dzieci nazywają i opisują swoje dzieła.</p>	Zabawa może mieć charakter indywidualny lub grupowy. Dzieci budują według własnych pomysłów.	W zależności od wybranej formy: klocki, pudełka, tkaniny, sznurki, skakanki, szarfy.
FORMY PLASTYCZNE	14.3, 14.4, 15.4	<ul style="list-style-type: none"> Wykleja kontur flagi Polski. 	<p>Flaga Polski</p> <p>Każde dziecko otrzymuje kartkę formatu A4. Kładzie poziomo przed sobą i zgina ją na pół (nauczyciel pokazuje dzieciom, w jaki sposób zgiąć kartkę na pół). W miejscu zgięcia dzieci rysują poziomą linię. Następnie wyklejają swoje flagi przygotowanymi kwadratami/prostokątami z krepy lub bibuły.</p> <p>Ćwiczenie to można zrealizować w nawiązaniu do obchodów narodowego Święta Niepodległości 11 listopada.</p>	Wyklejone flagi można przyczepić do patyków szaszłykowych.	Białe i czerwone kwadraty/prostokąty wycięte z krepy marszczonaj/bibuły, kleje.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE	14.3, 14.4	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje kotylion. 	<p>Kotyliony Dzieci wykonują kotyliony z gotowych elementów. Nauczyciel powoli wykonuje kotylion, a dzieci naśladują go, przyglądając się jego czynnościom. Propozycje wykonania kotylionów:</p> <ul style="list-style-type: none"> kotylion prezydencki – przygotowanie dla każdego dziecka: dwóch okręgów wyciętych ze sztywnego papieru, dwóch szerokich wstążek koloru białego i czerwonego (biała o połowę dłuższa od czerwonej) oraz małego koła wyciętego ze sztywniejszego papieru. Wykonanie: należy przewlec przez większy okrąg czerwoną wstążkę (na okrętkę), a następnie przez mniejszy okrąg białą wstążkę. Kolejnym krokiem jest przyklejenie białego okręgu na czerwony i zaklejenie otworu białym kołem wyciętym z tektury. W końcu następuje umocowanie zapinki na odwrocie powstałego kotylionu (kotyliony można przymocować również dwustronną taśmą klejącą); przygotowanie dla każdego dziecka dwóch pasków papieru: białego i czerwonego (węższego od białego) oraz czerwonego koła wyciętego ze sztywnego papieru. Wykonanie: należy zgiąć oba paski, tak aby powstały z nich harmonijki – biała i czerwona. Następnie dwa końce każdej z harmonijek zostają sklejone, tak aby powstały z nich koła, po czym czerwone koło jest naklejane na białe. W miejscu powstałego otworu przykleja się czerwone koło. <p>Propozycja wykonania kotylionu prezydenckiego została zaczerpnięta z oficjalnej strony Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej <http://www.prezydent.pl/dla-mlodych/zrob-kokarde-narodowa/art,1,zrob-kokarde-narodowa.html> [dostęp: 29.05.2013].</p>		<p>Propozycja pierwsza: wstążki koloru białego i czerwonego (biała o połowę dłuższa od czerwonej), okręgi wycięte z tektury – o średnicy 9 cm i 6 cm, białe koła z tektury (średnica: 2,5 cm), nożyczki, kleje lub zszywacze, zapinki lub dwustronna taśma klejąca.</p> <p>Propozycja druga: paski białe i czerwone (węższe od białych), czerwone koła z tektury, kleje.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE	1.4, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Dorysowuje/dokleja do twarzy wybrane elementy. Nazywa elementy (części ciała, ubioru), które przykleja. Wie, że ludzie żyjący na świecie różnie się ubierają. 	<p>Ja czy nie ja? Dzieci mają do dyspozycji odbite na ksero powiększenia ich zdjęć. Zadaniem każdego z nich jest dorysowywanie albo/i doklejanie swoim wizerunkom włosów, nakryć głowy, okularów, wąsów oraz wybranych elementów ubioru wiążących się z tradycyjnymi strojami ludzi z różnych części świata, np. melonik, turban, sombrero, wianek, beret, kwiaty hawajskie, naszyjniki lub kolczyki. Poszczególne elementy dzieci mogą wyciąć/wydrzeć m.in. z gazet i czasopism podróżniczych.</p> <p>Przykładowe nakrycia głowy znajdują się na stronie Fundacji Edukacji Międzykulturowej, <http://www.miedzykulturowa.org.pl/cms/nakrycia-glowy-z-calogo-swiata.html> [dostęp: 25.01.2015].</p>	Każde dziecko może zmieniać swoją twarz, ale można pozwolić na to, aby dzieci zamieniły się zdjęciami między sobą.	Powiększone kserokopie zdjęć twarzy (z szyją) każdego dziecka (w odcieniach szarości), kredki, pisaki, papier kolorowy, gazety, czasopiśma, magazyny turystyczne, kleje, nożyczki.
MUZYKA, RUCH	5.5, 8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> Naśladuje kroki prezentowane przez nauczyciela. Wykonuje krótki układ taneczny. Rozumie, że są różne typy tańca, charakterystyczne dla wybranego regionu/części świata. 	<p>Tańce z różnych stron świata Nauczyciel pokazuje dzieciom kilka podstawowych kroków wybranego tańca/tańców, np. zorby (Grecja), kankana (Francja), polki (Czechy), flamenco (Hiszpania), walca angielskiego (Wielka Brytania), walca wiedeńskiego (Austria), salsy (Kuba), poloneza (Polska), krakowiaka (Polska), bolera, tańca irlandzkiego, tańców afrykańskich.</p>	Można co kilka dni prezentować dzieciom inny taniec. Można zaprosić do przedszkola grupę taneczną/osobę, która wykonuje wybrany taniec, aby przybliżyć go dzieciom. Można odszukać wybrane tańce w internecie i odtworzyć na tablicy multimedialnej.	Wybrane utwory muzyczne.
MUZYKA, JĘZYK	7.2, 8.4	<ul style="list-style-type: none"> Dopasowuje zwierzę do fragmentu utworu. Naśladuje ruchy wybranych zwierząt i wydobywane przez nie dźwięki. 	<p>Karnawał zwierząt Nauczyciel rozkłada przed dziećmi kilka fotografii wybranych zwierząt i prosi je o wsłuchanie się w odtwarzaną muzykę oraz o wskazanie zwierzęcia, o którym jest fragment granego utworu. Na koniec dzieci w dwóch grupach naśladują ruchy oraz odgłosy wydawane przez poszczególne zwierzęta. Kiedy jedna grupa naśladuje, druga odgaduje.</p>	Można ułatwić dzieciom zadanie i przy każdym z utworów prezentować trzy karty ze zwierzętami (najlepiej znacząco różniącymi się od siebie), spośród których dzieci muszą wybrać właściwe.	Utwór Camille'a Saint-Saënsa <i>Karnawał zwierząt</i> , fotografie zwierząt: lew, kury i koguty, kułany (osły azjatyckie), żółwie, słoń, kangury, ryby, zając, kukułka, ptaszarnia (ptaki), łabędź.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
TEATR, MUZYKA, RUCH	1.2, 5.4, 7.2, 8.1	<ul style="list-style-type: none"> Powtarza czynności pokazywane przez nauczyciela. Poprzez ruch oddaje przebieg historii. 	<p>Drama – wyprawa przez dżunglę Nauczyciel opowiada dzieciom historię, pokazując jednocześnie wykonywane czynności. Dzieci wcielają się w postać bohatera opowiadania i naśladują czynności, które wymienia nauczyciel. Przykładowe rozpoczęcie: <i>Jesteśmy w dżungli. Byliście kiedyś w dżungli?... Ja też nie, więc musimy być bardzo ostrożni. Poruszajcie się cicho i na palcach (chodzenie na palcach). Kto ma lornetki, niech co jakiś czas obserwuje, czy nie ma wokół jakichś niebezpiecznych zwierząt (wykonanie z palców dwóch kół i patrzenie przez nie jak przez lornetkę).</i></p>		Utwór Bobba McFerrina <i>Circlesong six</i> .
RUCH	1.2, 1.4, 5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje, co to są igrzyska olimpijskie i z czym się wiążą. Wykonuje poszczególne zadania. 	<p>Igrzyska olimpijskie Dzieci oglądają prezentowane przez nauczyciela koła olimpijskie. Nauczyciel opowiada o symbolach (znacza olimpijskiego, kół itp.). Następnie proponuje zorganizowanie igrzysk olimpijskich na terenie ogrodu przedszkolnego/salki gimnastycznej. Każde dziecko otrzymuje numer startowy (przykleja go sobie na koszulce) oraz wykonuje własną flagę (na kartce formatu A4 rysuje swój symbol). Proponowane dyscypliny: skok w dal (na dywanie lub w piasku), bieg, rzut piłką (w dal), rzut piłką do kosza, bieg slalomem na czas itp. Rozdanie medali, dyplomów.</p>	Dobrze jest zaprezentować fragmenty filmów prezentujących igrzyska olimpijskie.	Pięć kół olimpijskich, numery startowe dla dzieci, kartki, kredki, patyki do szaszłyków, kleje, taśmy klejące, nożyczki, piłki różnego typu, wstążki, medale, dyplomy.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. Tekst piosenki *Podróż chmurki* i wiersza *Moje miejsce na Ziemi*

Podróż chmurki (słowa i muzyka: Barbara Kosowska)

Chmurko, chmurko spieszysz się,
Dokąd płyniesz, powiedz gdzie?
Będę teraz zwiedzać świat,
Który ma miliardy lat.

Wszystkie rzeczy spakowałam,
Mapę, globus też zabrałam,
Bo bez tego ani rusz,
Teraz żegnaj, żegnaj już.

Z kontynentu na kontynent
Podróżuję, płynę, płynę,
Poprzez kraje, miasta, wsie,
Każde z nich zobaczyć chcę.

Tu Europa, tam Afryka,
Azja oraz Ameryka.
Płynę dalej, zwiedzam świat,
Który ma miliardy lat.

Chmurka bardzo się zmęczyła,
Wszystkich krajów nie zwiedziła,
Kontynentów kilku też,
No a jakich, może wiesz?

Moje miejsce na Ziemi (autor: Barbara Kosowska)

Biało-czerwona jest flaga nasza,
Orzeł w koronie do Polski zaprasza.
Flaga na wietrze łopocze, powiewa,
A może ona hymn Polski śpiewa?
Piękny Mazurek Dąbrowskiego –
Pieśń napisana przez Wybickiego.

Gdzie nasza Polska się znajduje?
W sercu Europy swe miejsce zajmuje.
Odwiedza Polskę turystów wielu,
Chcą poznać smoka na Wawelu,
Są goście z Francji i z Czech między nami,
Wszyscy Europy są mieszkańcami.

Ich język różni się od naszego,
Bo my po polsku mówimy, kolego!
Stolica kraju to miasto Warszawa,
Jego historia jest bardzo ciekawa.
Jest w Polsce morze i Wisła – rzeka,
Ruszaj więc w drogę, zwiedzaj, nie zwlekaj!

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZAŁĄCZNIK 2. Opis kart pracy⁹

Karta pracy nr 1. Zadaniem dziecka jest:

- obrysowanie kredką konturu Polski,
- wyklejenie plasteliną obszaru Morza Bałtyckiego,
- pokolorowanie na niebiesko zaznaczonych rzek,
- pokolorowanie na niebiesko jezior mazurskich,
- przyklejenie symboli lasów (zielone trójkąty i prostokąty) i pól (żółte koła) w wybranych miejscach na mapie,
- odszukanie i zaznaczenie (przyklejając czerwone koło) Warszawy,
- zaznaczenie na mapie (przyklejenie koła w dowolnym kolorze) miejscowości, w której mieszka dziecko.

Karta pracy nr 2. Zadaniem dziecka jest wysłuchanie piosenki i pokolorowanie na karcie pracy: kontynentów, o których jest w niej mowa (Afryka, Azja, Ameryka) oraz pokolorowanie innym kolorem kontynentów, których chmurka z piosenki nie zdążyła odwiedzić (Europa, Australia i Oceania, Antarktyda).

Karta pracy nr 3. Zadaniem dziecka jest zakolorowanie na niebiesko obszaru mórz i oceanów. Następnie odszukanie na mapie Europy Polski i obrysowanie kredką jej granic.

Karta pracy nr 4. Zadaniem dziecka jest pokolorowanie lub pomalowanie konika z Dalarna – jednego z symboli Szwecji oraz wykonanie na nim wzoru z plasteliny i koralików.

Karta pracy nr 5. Zadaniem dziecka jest wykonanie na sombrero tradycyjnego meksykańskiego wzoru oraz pokolorowanie go.

ZAŁĄCZNIK 3. List do rodziców¹⁰

Tablitowe Więści

Drodzy Rodzice!

Rozpoczynamy właśnie kolejny projekt edukacyjny pt. *Ziemia (Mój dom)*. Przez cztery tygodnie będziemy poszerzać wiedzę na temat Ziemi – miejsca, w którym mieszkamy i żyjemy. Dowiemy się, że:

- jesteśmy mieszkańcami Polski, Europy i Ziemi;
- Polska to kraj, który leży w Europie;
- Ziemia ma siedem kontynentów, czyli dużych obszarów lądu otoczonych morzami i oceanami;
- na Ziemi występują różne rośliny i zwierzęta oraz zamieszkują ją ludzie różniący się od siebie wyglądem.

⁹ Karty pracy do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

¹⁰ Gotowe wzory listów do rodziców do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ponadto spróbujemy zastanowić się, jaka jest okolica, w której mieszkamy – co można w niej robić, zobaczyć, kogo spotkać; jaka jest Polska – jak wygląda, kto ją zamieszkuje; jak wygląda życie na innych kontynentach.

W sali przedszkolnej zawisną mapy, pojawi się globus oraz liczne przewodniki, plany miejscowości, atlasy, książki, czasopisma i magazyny o tematyce podróżniczej. Pojawi się również wiele zdjęć, plakatów, kolażów z ciekawymi miejscami, zwierzętami i roślinami.

Chcemy Was również poinformować, że otworzymy biuro turystyczne, które będzie miało szeroką ofertę wycieczek turystycznych. Jeśli planujecie podróż, koniecznie musicie nas odwiedzić! Gwarantujemy, że znajdziecie u nas wymarzoną wycieczkę. Ponadto w sali staną stragany z pamiątkami – tymi przywiezionymi wcześniej z różnych zakątków Polski i świata oraz tymi wykonanymi przez nas podczas trwania projektu. Dla każdego z Was na pewno znajdzie się coś atrakcyjnego.

Pamiętamy również, że w tym miesiącu obchodzimy Święto Niepodległości. Z tego względu przyjrzymy się bliżej symbolom Polski: biało-czerwonej fladze, godłu oraz nauczymy się hymnu narodowego – Mazurka Dąbrowskiego.

Podróżowanie wiąże się ze znajomością zasad ruchu drogowego oraz zachowaniem bezpieczeństwa. Dlatego też z wizytą do przedszkola przyjdzie funkcjonariusz policji, który zapozna nas z wybranymi znakami drogowymi oraz opowie o bezpiecznym poruszaniu się po drogach i korzystaniu ze środków transportu.

Zależy nam, aby poznać jak najwięcej różnych zakątków Polski i świata, dlatego też prosimy Was o wsparcie i dostarczenie do przedszkola przewodników, map, atlasów, kartek pocztowych, zdjęć oraz pamiątek przywiezionych z wakacji.

A może Wy macie ciekawe wspomnienia z odbytych podróży, którymi chcielibyście się z nami podzielić? Jeśli tak, to serdecznie Was zapraszamy! Będzie nam niezmiernie miło zobaczyć z Wami kawałek świata.

Z pozdrowieniami

.....
(podpis nauczyciela)

ZAŁĄCZNIK 4. Moduł języka angielskiego

Projekt: ZIEMIA (MÓJ DOM)

Grupa wiekowa: 4-latki

Moduł językowy: słowniki

Cele ogólne:

- Zapoznanie ze słownictwem polskim i angielskim dotyczącym tematu *Ziemia (Mój dom)*.
- Poznanie nazw elementów krajobrazu.
- Opanowanie i doskonalenie umiejętności dostrzegania różnic pomiędzy tymi elementami.
- Doskonalenie umiejętności artykułowania głosek angielskich.

Bank słów to zestaw kart – ikon, których wygląd i układ podobny jest do znanej dzieciom i nauczycielom gry *Memory*, jednak w tym przypadku karty pozostają odkryte. Dostęp do nich jest możliwy na poziomie platformy, po wybraniu wersji polskiej lub angielskiej (odpowiednio ikona z flagą polską lub brytyjską). Grafiki w obu wersjach banku słów są takie same dla danego projektu i danej grupy wiekowej, natomiast różnią się nagraniami, które przygotowane zostały w języku polskim lub angielskim. Ikony zawierają najczęściej grafiki wykorzystane również w animacjach. Przedstawione na nich obrazki to elementy pojawiające się zarówno w części CASUM programu, jak i filmach A i B. Po kliknięciu na daną ikonę słychać słowo wypowiedziane przez lektorkę po polsku (wersja polska) lub po angielsku (wersja angielska).

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	DZIAŁANIA DZIECKA	SŁOWO POLSKIE – WERSJA POLSKA	SŁOWO ANGIELSKIE – WERSJA ANGIELSKA
<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje wyboru wersji językowej, naciskając odpowiednią ikonę. • Wybiera ikonę w zestawie grafik. • Słucha nazw poszczególnych elementów. • Powtarza nazwy polskie lub angielskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera polską lub angielską wersję językową z poziomu platformy. • Po pojawieniu się zestawu ikon klika na wybrany element i słyszy jego nazwę. • Powtarza usłyszane słowo. • W przypadku wersji angielskiej zalecane jest kilkukrotne wysłuchanie i powtarzanie słowa. • Jeśli na podstawie materiału graficznego nie zrozumie znaczenia angielskiego słowa, może cofnąć się do poziomu platformy i wybrać polską wersję słownika, co ułatwi pełne zrozumienie znaczenia ikony. 	rzeka	river
		jezioro	lake
		morze	sea
		góry	mountains
		pole	field
		las	forest
		miasto	city
		ulica	street
		dom	house

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Należy zapewnić dzieciom możliwość wysłuchania nagrań słów, zanim zaczną je powtarzać.
2. Dobrze jest zachęcić dzieci, aby angielskie słowa powtarzały najpierw grupowo, a następnie indywidualnie.
3. W przypadku, gdy zrozumienie znaczenia słowa angielskiego jest zbyt trudne dla dziecka, możliwy jest powrót do polskiej wersji słownika. Szczególnie w pierwszych etapach projektu nauczyciel powinien pomóc dzieciom cofnąć się do poziomu platformy i otworzyć bank polskich słów.
4. Jeśli zrozumienie wymowy poszczególnych słów w wersji angielskiej stwarza problemy zarówno dzieciom, jak i nauczycielowi, zalecane jest skorzystanie z dobrych słowników internetowych.
5. Słowa i grafiki zamieszczone w słownikach pochodzą głównie z animacji, a ich osadzenie w kontekście przyrodniczym prowadzi do bardziej efektywnego zapamiętywania znaczeń. Dzieci mogą korzystać ze słowników już w końcu pierwszego tygodnia projektu, a także w drugim, trzecim i czwartym tygodniu. Częste słuchanie i powtarzanie słówek angielskich sprzyja przyswajaniu tego języka.

Moduł języka angielskiego: gra

Cele ogólne:

- Opanowanie i rozwijanie zasobu słownictwa związanego z tematem *Ziemia (Mój dom)*.
- Poznanie nazw krajów europejskich.
- Poznanie lokalizacji tych krajów.
- Doskonalenie umiejętności artykułowania głosek angielskich.

Format gry

Drag and drop (pol. przeciągnij i upuść)

Opis grafiki

Grafika przedstawia mapę Europy z zarysami poszczególnych krajów. Po obu stronach mapy umieszczone są kontury niektórych państw. Są to elementy z animacji, które można przesuwac na główny obrazek. Zadanie polega na przeciągnięciu konturów poszczególnych państw w odpowiednie, podświetlane miejsca na mapie. Każdy kontur kraju jest klikalny – po naciśnięciu konturu danego kraju słycać jego angielską nazwę. Przesunięcie któregośkolwiek z elementów na mapę rozpoczyna grę. Jeśli wybór jest niepoprawny, słycać nagranie *try again* (pol. spróbuj ponownie). Po poprawnym przeciągnięciu zarysu danego państwa w odpowiednie miejsce na mapie Europy słycać nagranie *correct!* (pol. dobrze, prawidłowo). W kolejnych trzech rundach gry pojawiają się różne konfiguracje nazw osiemnastu krajów europejskich. Gdy wszystkie kraje znajdują się już w odpowiednich miejscach, słycać nagranie *congratulations* (pol. gratulacje) oraz oklaski. Grę można uruchomić ponownie przez naciśnięcie ikony w prawym dolnym rogu ekranu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	ZADANIA DO WYKONANIA	SŁOWA ANGIELSKIE WYKORZYSTANE W GRZE	TŁUMACZENIE NA JĘZYK POLSKI
<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera dowolną ikonę przedstawiającą kontury kraju europejskiego. • Słucha nazwy danego kraju i powtarza ją. • Przesuwa wybrany kontur w odpowiednie miejsce na mapie. • Umieszcza wszystkie ikony w odpowiednich miejscach na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naciśnięcie ikony przedstawiającej kontury danego kraju. • Powtórzenie usłyszanej nazwy. • Przesunięcie wybranej ikony w podświetlony obszar mapy Europy. • Wybór kolejnej ikony i przesunięcie jej w podświetlony obszar. • Powtórzenie usłyszanego słowa. • Umieszczenie konturów wszystkich krajów w odpowiednich miejscach na mapie. • Ponowne rozpoczęcie gry. 	Europe	Europa
		Poland	Polska
		Spain	Hiszpania
		France	Francja
		Finland	Finlandia
		Sweden	Szwecja
		Norway	Norwegia
		Great Britain	Wielka Brytania
		Italy	Włochy
		Greece	Grecja
		Czech Republic	Czechy
		Slovakia	Słowacja
		Germany	Niemcy
		Estonia	Estonia
		Latvia	Łotwa
Lithuania	Litwa		
Ukraine	Ukraina		
Belarus	Białoruś		
<p>WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Należy zachęcać dzieci, aby podczas zajęć w przedszkolu eksperymentowały z grą, oswajając się zarówno z jej działaniem, jak i zasadami. 2. Należy umożliwić dzieciom korzystanie z tablicy interaktywnej oraz samodzielne wybieranie i przesuwanie ikon w kolejnych turach gry. 3. Nauczyciel może zademonstrować dzieciom działanie gry oraz pomóc im przesunąć kontury państw, jeśli na początku jest to dla nich zbyt trudne. 4. Dobrze jest zachęcić dzieci do układania mapy Europy w domu. 5. Jeśli dzieci lub/i nauczyciel mają problemy z wymową słówek angielskich, można wykorzystać jeden z dobrych słowników internetowych, aby poćwiczyć brzmienie słów. 			